

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 850 Ft | 88. évfolyam, 9-10. szám | 2023. március 5-12. | Evangélikus.hu

EVANGÉLIKUS Életo

Interjú Deme Dáviddal,
a Hunor mentőcsapat
tagjával

Böjti
szimfónia

„Engem ideszerettek
a gyülekezetbe”

Hit, humor és lelki mélység

Kovács András Péter gyermeki sebezhetőségről
és kegyelmi ajándékokról

Fizessen elő az Evangélikus Életre!

A világ tele van Istennel.
A mi dolgunk, hogy észrevegyük, és írjunk róla.
Olvassa magazinunkat egész évben, 26 lapszámon keresztül! Interjúk, riportok, beszámolók és vélemények kéthetente, a legjobb evangélikus újságíróktól.

ELŐFIZETHETŐ:

✉ 1085 Budapest, Üllői út 24. ☎ (+36) 1/317-5478 ☎ (+36) 20/824-5518

kiado.penzugy@lutheran.hu

LUTHERKIADO.HU

LUTHER
KIADÓ

BÖJTRŐL, LÁTÁSRÓL

Hit, humor, hallgatás – emlékszem, ezt mondta egyszer egy református lelkipásztor, mikor arról kérdezték, hogy mi a legfontosabb alapérték egy-egy emberi kapcsolatban, legyen az baráti vagy éppen házastársi. A három „h” közül kettő alapot ad, a harmadikkal pedig tudni kell élni a megfelelő időben, ahelyett hogy arra törekednénk, hogy mindig minden vitát – csatának gondolva – megnyerjünk.

Magazinunk címlapinterjújának alanya elmondhatja: mindennapjainak része a hit és a humor is, a hallgatás mellett azonban számára igen csak fontos a beszéd. Kovács András Péter régóta közkedvelt humorista, pár éve a hitéről is nyíltan, közérthetően beszél. Stand-up előadásaiiban sem rejti véka alá az Úristennel való élő kapcsolatát. A vele készült beszélgetésben szó esik – ez esetben sem nélkülözve a humort és a szeretetet – családról, gyereknevelésről, alkoholizmusról, sőt traumákról és a feldolgozásokról is.

E lapszámunk böjt harmadik – Oculi – vasárnapját is felöleli. Újszövetségi történeteken keresztül a gyógyulás csodájáról, a látás örömről ír személyes hangvételű jegyzetben Stifner-Kóháti Dorottya. Mint fogalmaz: „Számomra az evangéliumok legvigasztalóbb, csodálatos gyógyításai közé tartoznak ezek a történetek. A vakság terhétől megmentett emberek onnantól kezdve nemcsak a világot látják, amelyet addig soha, de az élet értelmét, a célt, amerre tartanak, az utat, amelyen járnak, az útítársakat, akik körülöttük vannak, a szépségeket és a veszélyeket, a fényeket és az árnyékokat is mind-mind látják.”

Imádkozzunk az ilyen áldott pillanatokért, a megtisztult látásért most, Oculi vasárnapján és egész évben, amikor mindennap megerősíthet az év igéje is (1Móz 16,13): „Te vagy a látás Istene.”

■ KÉZDI BEÁTA

Tudást átadva, irányt és példát mutatva

Fontos, hogy a konfirmációs órák olyan vonzó közösségi alkalmak legyenek, amelyekben a fiatalok hit- és közösségi élményeket élhetnek át, feltehetik a kérdéseiket, végigbeszélhetnek fontos témákat. A konfirmáció és az elköteleződés éve alkalmából interjúnkban az év tematikáját kidolgozó lelkészeket kérdeztük.

18. oldal

„Engem ideszertettek a gyülekezetbe”

Hepp Éva matematika–éneke-zene szakos tanárnő csupa olyan dologgal foglalkozik, amelybe a tudása, ügyessége mellé a szívet-lelkét is beleadja, akár a tanítványait okítja, akár kórust vezényel, akár otthon a szabadidejében makraméz. Evangélikus alkotókat bemutató sorozatunkban ezúttal nála jártunk.

27. oldal

Hit, humor és lelki mélység

A humort sokan összekeverik a komolytalansággal, miközben a humor kiválóan alkalmas arra, hogy általa a hallgatóság könnyebben fogadjon be mély és nehéz tartalmakat, amelyek aztán idővel pozitív folyamatokat indíthatnak el bennük – Kovács András Péter Karinthy-gyűrés humoristát kértük beszélgetésre.

23. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus • Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Aradi András	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Matisz Jánosné Széll Éva Anna	6
A hónap igéje – március • Balicza Iván	7
Krónika • Hírek, tudósítások	8
Interjú • Deme Dávid embereket mentett Törökországban	12
Égtájéoló • Nagy Zoltán esperes írása	14
Portré • Családi gyökerei is az evangélikussághoz kötik Decmann Bertalant	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Fókusz • Megerősödést kínál a konfirmáció és az elköteleződés éve	18
Ajánló • Koldusok vagyunk – Beszélgetőkönyv az evangélikus lelkiségről	22
Interjú • Gyerekkortól megériség – Kovács András Péter humoristát kérdeztük	23
Cantate • Böjti szimfónia	26
Riport • Hepp Éva karvezetéséről, makramézásról	27
Fókusz • Passió-előadások gyülekezeteinkben	30
Jegyzet • Megnyílt szemek • Stifner-Kóháti Dorottya írása	32
Jegyzet • Az alkalom • Füller Tímea írása	33
Ifjúság • Van szabadulás a rémálomból? • Hegedűs Attila rovata	34
Múltidéző • Radvánszky Albert egyetemes felügyelő emlékezete – 3. rész	37
Olvasói levél • Te vagy a látás Istene	40
Krónika • Hírek, tudósítások	41
Interjú • A Leuenbergi konkordiáról kérdeztük Cselovszkyné Tarr Klárát	42
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Szabó András	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Klimentné Ferenczy Andrea	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MACVARI MÁRTON

Dr. Kabódi Csaba büntetőjogász, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszékének korábbi vezetője, presbiter – Budapest-Pestújhely. A felvilágosodás kora óta hiszi azt az ember, hogy képes minden nehézséggel megküzdni. Sokkal hitelesebb az a felismerés, hogy rajtunk kívül eső a magyarázat arra, ahogy a világ működik. Szakmámra is igaz: a jog felett is létezik transzcendens. Ebből következően vallom például azt, hogy a halálbüntetéstől azért kell lemondanunk, mert „csupán” emberek vagyunk. Azzal egyetértek, hogy a társadalomra veszélyes embert akár élete végéig el kell zárni, de nincs felhatalmazásunk a másik ember(társunk) életének elvételére. A budavári templomban kereszteltek, a budahegyvidéki gyülekezetben volt a konfirmációm. Meghatározó volt számomra a konfirmándus-időszak, szerettem az ifjúsági alkalmakra járni. Egyetemista és fiatal oktatói éveimben eltávolodtam az egyháztól. Az 1990-es évek közepén, kerékpározás közben fedeztem fel a pestújhelyi templomot. Az első időben az istentiszteleten a templom hátsó sarkában álltam, onnan mint „külsős” figyeltem. Később a felügyelő úr megszólított, a lelkész invitált, és a közösség „hangulata” magához vonzott: itt ragadtam. Presbiter, majd jegyző is lettem, és egyik alapítója vagyok a több mint húsz éve indult férfiklubnak. Az imádság a legtisztább és legőszintébb párbeszéd helye, de nem kívánságlista. Ilyenkor kérem az Urat, hogy ne csak „mindennapi kenyeret”, hanem lelki táplálékot is adjon.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Honlapon az énekeskönyv-megújítás

A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának döntése nyomán tavaly elindult a negyven éve használatban lévő *Evangélikus énekeskönyv* felülvizsgálata, megújítása. A nagyszabású megbízatás egyik fontos mérföldköve, hogy elkészült a munka állásáról tudósító honlap. Az *enekeskonyv-megujitas.lutheran.hu* címen elérhető felület nemcsak a feladatokat tekinti át és a munkafolyamatokat mutatja be, hanem egyházenével kapcsolatos egyéb fontos információkat, anyagokat is közzétesz. Az oldalon egy kérdőív is elérhető, a kitöltésével az érdeklődő gyülekezeti tagok visszajelzést, véleményt küldhetnek a szerkesztőbizottság számára az *Evangélikus énekeskönyvvel* és egyes énekeivel kapcsolatban.

Forrás: Evangelikus.hu

ORATIO OECUMENICA

Gondoskodó Istenünk! Köszönjük, hogy a világunkban elhatalmasodni látszó káosz ellenére mi erős hittel mégis szólíthatunk meg téged. Idei bűjtünkben is belekapaszkodunk abba a meggyőződésbe, hogy minden tapasztalásunk közelebb vihet hozzád.

Rend Ura! Ebben a földi rendetlenségben mindannyian vágyunk a nyugalomra és a biztonságra. Csodáljuk a természetben nagyságodat, és köszönjük, hogy a tavasz első hírnökei reményt adnak a szívünkbe. Hálával ajánljuk irgalmadba egész világunkat, nemzetünket, egyházunkat. Tedd hatékonyra egyházunk zsinatának törvényhozó munkáját, hogy rend uralkodjék közöttünk és általunk.

Hívogató Istenünk! Hálásak vagyunk azért, mert újra és újra szól sz népedhez. Türemed mind ez ideig kitartott. Krisztust adtad nekünk, hogy elvezessen hozzád, hogy ráigazítsa lábunkat a hála útjára.

Könyörülő Urunk! Kérünk, tartsd meg egyházadat. Érdemtelenségünk ellenére áldd meg közösségeinket. Ültesd el bennünk és általunk a türelem és a megértés készségét. Add, hogy Megváltónk odaforduló figyelmével tekintessünk egymásra a kisebb-nagyobb közösségeinkben. Áldd meg püspökeinket, gyülekezeteink egyházi és világi vezetőit, presbitereit, tagjait. Köszönjük, hogy hálával zárhatjuk az elmúlt évet, és reménységgel tervezhetjük az ideit.

Gyógyító Atyánk! Kérünk, fordulj oda testi-lelki sebektől szenvedő testvéreinkhez. Nekünk is adj erőt megtenni azt, ami rajtunk múlik. Az intézményeinkben dolgozókat ajándékozd meg hittel, hogy reménységet hordozzanak.

Bölcs Istenünk! Kérünk, segítsd a tanítókat türelemmel, a diákokat értelemmel és szorgalommal. Segítsd a házastársakat, családjainkat a szavadra való odafigyelésben. Egyedül a te végtelen bölcsességedben bízunk, amikor reménységgel tekintünk jövőnkbe. Ámen.

BÖJT 2. VASÁRNAPJA (REMINISCERE) – APCSEL 3,22–26

Prófétát támaszt az Úr – nekünk

Isten a kiválasztott népét soha nem hagyta egyedül. Akár fogságban, akár szolgaságban, mindig rendelt általa kiválasztott embereket, a nép közül valókat, akiket azért küldött, hogy szavát hirdetve mindannyian megéljék az Isten közelségét, jelenlétét.

Ezek az emberek nem voltak különlegesek: a Szentírás sokszor emeli ki a hibáikat, esendő voltukat. Azonban Isten az, aki ezeket az embereket alkalmassá tette, támasztotta erre a feladatra. Sokszor a „semmiből”. Ahogyan Mózeset is elhívta egykor a maga választotta elvonultságából, meneküléséből, hogy viszszaemljen népéhez, úgy még sokakat megszólított, de egytől egyig ő tette őket prófétává.

Ezek a próféták mindannyian Isten szavát közvetítették a nép felé: akaratát, törvényét, de áldását, ígéreteit is. Isten nem hagyta teremtő, gondviselő és szabadító szava nélkül övéit. Övéi mégis sokszor ellenálltak, zúgolódtak, engedetlenkedtek. Isten küldötteit, prófétáit meg is ölték. Az elsők, akiket azért választott az Úr, hogy minden nép számára megmutassa hatalmát, kegyelmét, szeretetét.

Isten szava mindenképp szól. Péter és János egy születése óta szánta gyógyítanak meg Jézus Krisztus nevében az Ékes-kapunál. A katasztrofát, a nem egészséges kapja meg azt az áldást, amely teljessé, egészsé teszi őt. Amikor körülveszik a templomban Pétert és Jánost, ők megvallják, hogy nem saját erejükből, kegyességükből, hanem az Isten által kiválasztott, támasztott Szolga (Fiú) nevében gyógyult meg ez az ember. Annak a nevében, akit – a prófétákhoz hasonlóan – ez a nép halálra adott. Ám ez a gyógyulás is jelzi, hogy ő él, és szava, jelenléte életet adó.

Rádásul Jézusban ez az áldás mindenkinek szól. Hiszen az az áldás, ígéret, melyet Isten Ábrahámnak adott, nem csak Izrael népére tartozik. Ez a hit az, amelyet láthatunk a vasárnap ógyházi evangéliumában, a kánaáni asszony személyében, aki érti és tudja és meg is harcolja, hogy Isten áldása mindenkit érint. Ha valaki hallgat, figyel Isten szavára, életet kap, ahogyan ő is gyermekéért könyörög az Úr előtt.

Isten Fia nemcsak szól, de megvált. Amikor Péter arról beszél, hogy Isten Mózes szava szerint prófétát támaszt közülük, akire hallgassanak, beszédében benne van Isten emberré lételeének csodája, az emberré lett Isten engedelmisségének, alázatának mondanivalója, és benne van szabadításának öröme. Ez a szó: *támaszt*, többféle jelentésével jelzi, hogy Isten a prófétáit nemcsak elhívta, de formálta, alkalmassá tette, mintegy feltámasztotta arra az életre, feladatra, melyet nekik szánt. Ugyanígy Fiát, Jézust is „támasztotta”, elküldte, szolgálatba állította

GIOVANNI BUONCONSIGLIO: KRISZTUS MEGJELÉSE (1530 KÖRÜL)

azzal, hogy a születés csodájában – népének fiaként, Ábrahám leszármazottjaként – emberré lett.

Végül nemcsak felállította, felkeltette, ahogyan szolgálait alkalmassá tette, de fel is támasztotta őt a halálból, hogy rajta keresztül valóságos legyen hatalma, mely az élet Uraként állítja elénk magát Istent. Az élet Ura azért jelent meg ebben a világban, hogy mind a zsidóknak, mind minden más népnek az élet teljességéről tegyen bizonyosságot. Nekünk is, akik benne harcolhatjuk meg az engedelmisség harcát bűneinkkel szemben, és nyerhetjük el az örök életet a feltámasztott Úrban.

■ ARADI ANDRÁS

Imádkozzunk! *Atyánk, hálát adunk neked, hogy nem hagysz magunkra az élet küzdelmeiben, hanem elküldted egyszülött Fiadat, aki engedelmisségével és kereszthalálával legyőzte a bűn és a halál hatalmát. Kérünk, add nekünk, hogy ne csak hallgassunk szavára, hanem egészen benne éljük meg az élet tőled kapott teljességét. Támassz fel minket is arra az életre, melyet a neked való engedelmisség és a benned megélt szeretet határoz meg. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (március 5.) *De a százados ezt felelte [Jézusnak]: Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj, és meggyógyul a szolgálóm.* Mt 8,8 (Zsolt 33,9; Jn 3,14–21; Róm 5,1–5[6–11]; Zsolt 25) Jézus Krisztus valóságos emberré lett értünk. Ezért az emberi szem nem fedezett fel semmi különöset rajta, de a százados látta azt, amit a testi szem nem láthat, hanem csak a hit láthat meg: hogy Jézus Krisztus ugyanakkor valóságos Isten. Egy a Teremtővel, aki szólt és előállott. Ezért nem volt kérdés a százados számára, hogy Jézusnak csak egy szavába kerül, és a távolból is képes meggyógyítani a szolgálóját. Nekünk is így kellene tekintenünk Jézus Krisztusra: ő a világ-mindenség Ura és parancsolója. Ha hozzá fordultam, akkor a leghatalmasabb Úr segítségét kértem. Akkor megnyugodhatom, mert az ő kezébe tettem le az életem, a sorsom, és ő a dolgokat, körülményeket, eseményeket a javamra formálja.

Hétfő (március 6.) *A Seregek Ura [...] ezt mondja [...]: Bizony, aki titeket bánt, a szemem fényét bántja!* Zak 2,12 (Mt 25,40; Gal 6,[11–13]14–18; Róm 7,7–13) Megdöbbenő, hogy Istennek van érzékeny pontja! Még megdöbbenőbb, hogy ez az érzékeny pont a bűnös ember, aki hit által bűnbocsánatot nyert. A szem az egyik legérzékenyebb testrészünk. Gondoljunk csak bele: mi történik, amikor valami apró szemcse kerül bele! Isten ennyire szereti és magáénak érzi azokat, akik bíznak és hisznek benne, hogy érzékenyen érinti a bajuk. Ha bántanak egy hívőt, tulajdonképpen Istent bántják. Amikor szenvedünk, ő is szenved, és halálunk számára is fájdalmas (Zsolt 116,15). De a dolgot meg is lehet fordítani: ha látunk egy egyszerű hívőt, aki segítséget szenved, és segítjük, akkor azt valójában Jézus Krisztussal tettük meg.

Kedd (március 7.) *Az Úr pedig irányítsa szíveteket Isten szeretetére és Krisztus állhatatosságára.* 2Thess 3,5 (1Kir 8,57; Jób 2,1–10; Róm 7,14–25) A legtöbb embert annyira lekötik ennek a világnak a dolgai, hogy a figyelmük teljesen arra irányul, amerre a világ irányítja. Ez sok minden lehet, de ezek a dolgok mulandók és az örök életünk szempontjából haszontalanok. Isten azt akarja, hogy a szívünk az ő szeretetére irányuljon, és hogy állhatatosak legyünk a Krisztus-hitben, és mindabban a feladatban, amelyet ránk bíz. Istent viszont csak akkor leszek képes szeretni, ha hitben átéltem Krisztus irántam való megmagyarázhatatlan, mindent felülmúló, annak ellenére való szeretetét.

Szerda (március 8.) *Ország, ország, ország! Hallgass az Úr szavára!* Jer 22,29 (Mt 10,27b; Jn 16,29–33; Róm 8,1–11) Milyen csodálatos lenne, ha a föld minden országa komolyan venné

és megvalósítaná Isten Igéjének a tanítását a nemzete életében! Akkor nem lennének háborúk, hanem a krisztusi szeretet uralkodna. Akkor nem kellene rettegni a jövőtől, hogy mit hoz ránk a bűneink következménye. Akkor csupa áldásra számíthatnánk. Sokszor szégyelljük a keresztyén hitünket. Pedig a világnak az evangéliumra van szüksége: Jézus Krisztus bűnbocsátó és életet átforgató kegyelmére.

Csütörtök (március 9.) *Veled van Istened, az Úr, és nem szűkölködtél semmiben.* 5Móz 2,7b (Lk 22,35; 1Jn 1,8–2,2; Róm 8,12–17) Ma a háborús áremelkedések miatt még inkább aggodalmaskodhatunk az anyagiak felől. Azonban Isten az övéinek a figyelmét számtalanszor felhívja arra, hogy nem kell az anyagiak miatt félniük. Izráel negyven évig eltartotta a pusztában. Jézus tanítványai sem nélkülöztek, amikor pénz és élelem nélkül indultak a szolgálatra. Örömmel élhetünk mindazzal a jóval, amink most van, a többit pedig a mi szerető és gondoskodó mennyei Atyánkra bízhatjuk.

Péntek (március 10.) *Bizony nem szunnyad, nem alszik az, aki védelmezi Izráelt!* Zsolt 121,4 (1Pt 5,7; Zsid 9,11–15; Róm 8,18–25) Izráel egyedülálló volt abban, hogy egyszerre jelentette Isten népét és egy földrajzi országot. Ma Isten népe különböző országok polgáraiból áll szerte a világban. Sokféle fenyegetést élünk meg: féltjük a hazánkat, de van mitől félni az egyházunkat is. Egy országot fenyegethet háború, gazdasági baj, klímaváltozás, az egyházat pedig az üldöztetés, az elvilágiasodás vagy valami hamis tanítás. A hívő ember nagy erőforrása, hogy önmagát, családját, hazáját és gyülekezetét az Úr őriző kezére bízhatja.

Szombat (március 11.) *Mózes ezt mondta: Lásd, én ma áldást és átkot adok elétek. Áldást, ha hallgattok Isteneteknek, az Úrnak parancsolataira, amelyeket ma megparancsolok nektek. De átkot, ha nem hallgattok Isteneteknek, az Úrnak parancsolataira... 5Móz 11,26–28 (Jn 15,10; Gal 2,16–21; Róm 8,26–30) Áldás és átok. Tulajdonképpen minden kor minden embere e két lehetőség elé van állítva. Az Édenkertben Ádám és Éva választhatott az Élet fája és a jó és a gonosz tudásának fája között. Izráel népe már árnyaltabb képet kapott: áldást jelent az Isten törvénye szerinti élet, átkot az engedetlenség Istennek. Mi még világosabban láthatunk: áldás a Jézus Krisztusba vetett személyes hit és az ezáltal megigazulás, átok az önigazság útja. Isten azt szeretné, ha az áldást választanánk.*

■ MATISZ JÁNOSNÉ SZÉLL ÉVA ANNA

Halálos szeretet

Minden ember alapvető igénye, hogy szeressék. Szeretve lenni fontosabb, mint gazdagnak vagy sikeresnek lenni. Sokan vannak, akik azon keseregnek: „Engem nem szeret senki. Nincs, aki meghallgassa a panaszaimat, nincs, aki rám nyissa az ajtót, nem törődik velem senki.” Fájó érzés, ha nincs, aki szeressen. József Attila a *Kiáltozás* című versében önti ki ezt a fájdalmat: „Jaj, szeresettek szilajon, / hessentsétek el nagy bajom!”

Fiatal szerelmesek között gyakran elhangzik a következő párbeszéd:

- Szeretsz?
- Szeretlek.
- Nagyon?
- Nagyon.
- És örökre fogsz szeretni?
- Örökre.

Ez az elképzelt párbeszéd Krisztus és köztünk is elhangzik. Pál apostol a havi igénkben azt üzeni: megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy Krisztus örökre szeret minket, és nincs senki és semmi, aki, ami elválaszthatna minket az ő szeretetétől. Az életünket mégis végigkíséri a kételkedés. A kísértő

célja az, hogy elbizonytalanítson. Külső körülmények, életeseemények, belső érzések azt sugallják, hogy nem is szeret az Isten. Megváltozott irányunkban. Valami elszakított minket egymástól.

Pál apostol sok dolgot felsorol, amelyekről úgy látjuk, hogy elválasztanak minket Isten szeretetétől. Nyomorúság, szorongatás, üldözés, éhezés, mezítelenség, veszedelem, fegyver, halál vagy maga az élet. Hiszen az élet terhei és eseményei is veszélyt jelenthetnek, és elszakíthatnak Istentől, kétséget ébreszthetnek Isten szeretete felől. A napi gondok, a megélhetés, a létezés problémái, nehézségei, a betegség és egészség kérdése sokszor megválaszolhatatlanok.

Ezért ha nehézség, megpróbáltatás ér minket, azonnal ott van bennünk a kétely: „Ha szeretne Isten, már segítene volna, megadta volna azt, amire szükségünk van, éreznék, hogy szeret, hogy törődik velünk. Miért nem szeret engem az Isten? Miért haragszik rám? Mi baja van velem?” Pál mindezeket maga is megtapasztalta, maga is átélte, mégis azt vallja, hogy ez sem, semmi sem választhatja el a Krisztusban hívőket Isten szeretetétől.

A kérdés, amely havi igénkben előttünk áll, költői kérdés. Olyan, amely nem kíván választ, mert a válasz magától adódik. Pál mégis nyomatékosítja, és elmondja: meg vagyok győződve

arról, hogy senki és semmi nem választhat el minket Krisztus szeretetétől.

Miért olyan biztos ebben Pál apostol? Azért, mert ő már tudja, hogy Krisztus szeretete olyan erős, amilyen az emberi szeretet soha nem lehet. Mindent odaajándékozott nekünk. Otthagyta mennyei dicsőségét. Isten emberré lett, emberi sorsunkat élte, nem értették meg, üldözték, kínozták, és végül keresztre feszítették. Ha végiggondoljuk, Krisztus végtelen és örök szeretete tűnik ki. Ez ragadta meg a 18. században Zinzendorf grófot, a németországi herrnhuti testvérgyüle-

kezet alapítóját, amikor egy Krisztus keresztre feszítését ábrázoló festményen ezt a feliratot olvasta: „Ezt tettem én érted, mit teszel te értem?” Isten szeretete Krisztusban a teljességet adja és a teljességet várja. Mert Isten szeretetének arca van, és ez Jézus Krisztus.

Így hát Pál kijelentése semmiképpen nem csupán egyfajta optimizmus, vigasztalás, hogy megáldás, minden jó lesz, hanem realista megállapítás: egy olyan szeretet, amely önmagát áldozta fel értünk, sohasem múlhat el. Örökké tart, és

semmi sem kezdheti ki. Krisztus szeretetét nem a sorsunk alakulásából, életünk eseményeiből, a velünk történő dolgokból kell felismernünk, hanem az ő keresztségéből. Nézz a keresztre! Ott mondja Jézus nekünk is: ezt tettem én érted. Nem a hangulatod, az érzéseid mondják meg neked, hogy most szeret az Isten, most nem – ő mindig szeret, és a keresztre mutat: Látod? Elhiszed?

Jézus világossá teszi nekünk, hogy nem a magunk nehézségeire, nem a körülményekre, nem más emberek irántunk való hozzáállására, még csak nem is a magunk hibáira, kudarcaira és bűneire kell tekintenünk. Az ő szeretete mindezekről független. És ha azt kérdezzük meg tőle: „Jézus, miért szeretsz engem?” – akkor azt fogja válaszolni, amit erre a kérdésre egyáltalán válaszolni lehet: csak. Nem ezért vagy azért, hanem szeretlek, mert szeretlek.

Neked csak egy dolgod van: Hidd el! Fogadd el! És amennyire képes vagy rá, szeresd te is őt! 53. számú énekünk 1. versszakában így énekeljük: „Hogyne dicsérném az Istent / Zengedező énekkel, / Ki dolgában oly bölcs, oly szent, / És jót tesz mindennek! / Ő minden áldások Atyja, / Csupa jóság, szeretet, / Ki engem bölcsen vezet, / És hú szívét hozzám hajtja. / Minden elhagy, elfeled, / Isten vég nélkül szeret.”

■ BALICZA IVÁN

*„Ki választana
el minket Krisztus
szeretetétől?”*

(Róm 8,35a)

Évfordulókra emlékeztek, földrengés árnyékában

Ülésezett az országos presbitérium

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Köznevelési és diakóniai intézmények átvételéről is tárgyalt a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma ez évi első ülésén február 9-én az egyház országos irodájának Radvánszky termében. Az ülés előtt csoportkép is készült a teljes számban megjelent országos presbiterekről, akik egyebek mellett tájékoztak egyházunk most elkészült diakóniai stratégiájáról, valamint egyeztettek a törökországi és szíriai földrengés áldozatainak megsegítéséről.

A Déli Egyházkerület püspökének, Kondor Péternek a nyitóáhítata után, napirend előtt Fabiny Tamás elnök-püspök, az ülés levezető elnöke két jelentős évfordulóról emlékezett meg. Hatvan éve, február 5-én hunyt el báró Radvánszky Albert egyetemes egyházi és iskolai felügyelő, szolgálatát pedig száz éve kezdte meg. Székfoglaló előadásának számos mai aktualitása is van. [Részletek olvashatók belőle lapunk előző, 7-8. számának 9. oldalán. – A szerk.] A kommunista rendszer 1948-ban huszonnégy éves felügyelői szolgálat után mondatta le őt hatalmi szóval.

A másik jeles évforduló: éppen kétszáz éve született Sárkány Sámuel, aki pilisi székhellyel hosszú időn át volt a Bányai Egyházkerület püspöke. Egyebek mellett ő temette Kossuth Lajost. E két kiváló egyházi vezető meghatározó szerepet kap egyházunk mai emlékeztetőpolitikájában.

Az érdemi munka keretében az országos presbitérium kiírta az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorválasztási pályázatát, és megválasztotta a pályázatokat elbíráló szakmai bizottság tagjait. A pályázat hamarosan megjelenik az egyházi sajtóban.

Nemrégiben a világi médiában is jelentek meg hírek arról a törvényről, amely lehetővé tenné bizonyos állami és önkormányzati intézmények ingatlanjainak egyházi tulajdonba kerülését. Az országos presbitérium – áttekintve az egyház intézményei által használt ingatlanállományt és megvizsgálva a rendelkezésre álló adatokat – úgy döntött, hogy nem él a törvényben felkínált lehetőséggel.

Az oktatási ügyek között intézményvezetők megválasztásának módjáról döntött a testület, illetve szándéknyilatkozatot hozott egy kaposvári köznevelési intézmény egyházi átvételéről. Más konkrét esetekben ilyen átvételt nem támogatott. Határozat született evangélikus diákoktatásról és szakkollégiumok vezetőinek bérrendezéséről, továbbá arról, hogy a Luther Kiadó mely kiadványai lesznek a ballagóknak szánt ajándékok.

A diakóniai ügyek között a testület egyebek mellett hozzájárult a nyíregyházi Élim Evangélikus Szeretothon ingatlanvásárlásához, valamint elfogadott egy szándéknyilatkozatot a Vas Vármegyei Szakosított Szociális Intézmény településeinek átvételéről.

Nagy elismeréssel fogadta az országos presbitérium a most elkészült diakóniai stratégiát, valamint azt a részletes beszámolót, amely az ukrainai menekültek befogadásáról, illetve evangélikus egyházi támogatásáról szól. Az országos presbiterek pontos számadatot kaptak a befolyt hazai és külföldi támogatásokról, továbbá arról, hogy milyen formában használták fel ezeket az összegeket Kárpátalján vagy magyarországi menekültek között. A köszönet szava egyaránt megilleti a támogatókat, valamint a hivatásos és az önkéntes segítőköt.

Az ülésező testület egyhangúlag elfogadta és a zsinat elé terjesztette azt a nyilatkozatot, amely a 2024-es egyházi tisztújításokkal foglalkozik.

Az ülés keretében a levezető elnök tájékoztatást adott arról, hogy több személyes és online egyeztetés után véglegessé vált annak a szerződésnek a szövege, amelyet egyházunk a Nigériai Evangélikus Egyházzal (Lutheran Church of Christ in Nigeria, LCCN) kíván aláírni. Afrikai testvéreink megfelelő testületei már elfogadták ezt a szerződést, a február 24-ei zsinat reménység szerint a mi részünkről is hasonlóan dönt. Az országos presbiterek egy videóbejátszás segítségével bekapcsolódtak abba a nigériai evangélikus fesztiválba, amelynek keretében ötvenezren voltak együtt egy szabadtéri alkalmon.

Utolsó napirendi pontként a presbiterek kegyelettel megemlékeztek a február 6-ai törökországi és szíriai földrengés áldozatairól. Az ülésen felhatalmazták az országos elnökséget, hogy adakozásra kérje a gyülekezeteket és az egyháztagokat az áldozatok megsegítésére. Ezeket a támogatásokat a Magyar Ökumenikus Segélyszervezeten keresztül kívánják eljuttatni a helyszínekre. Az elnökség kérte a gyülekezeteket, hogy a február 12-ei istentiszteleteken imádságban is emlékezzenek meg a tragédiáról, kérve Urunk segítségét ebben a rendkívül nehéz helyzetben.

Az országos presbitérium legközelebb március 30-án, csütörtökön ülésezik.

■ FABINY TAMÁS

Hűséggel szolgálva egy életen át

Megemlékezés Sárkány Sámuel püspökről

Az idén kétszáz éve született Sárkány Sámuelre emlékeztek február 12-én Pilisen. A Bányai Egyházkerület egykori püspöke a teljes lelkészi szolgálatát a Pest vármegyei település evangélikus gyülekezetében töltötte. Az istentiszteleten Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiai szolgálatot Kárnyáczki Eszter helyi lelkész végezte, az ifjúságot is bevonva az ige- és imádságolvasásba. Az ünnepségen jelen voltak Sárkány Sámuel leszármazottjai, illetve Keveházi László nyugalmazott esperes, aki egyháztörténészként kutatta a néhai egyházvezető életét, továbbá Hajnal Csilla polgármester és Mala Ferenc alpolgármester is.

Fabiny Tamás a *Zsidókhöz írt levél* egy részlete (13,7–8) alapján prédikációjában arról beszélt, hogy milyen fontos az ősök életének megismerése „Tudunk-e azokra emlékezni, akik előttünk jártak, szolgáltak, és éveken vagy akár évtizedeken keresztül lelképásztoraik voltak egy közösségnek?” – tette fel a kérdést. De ne csak életükre, hanem életük végére is emlékezzünk, mert sokszor halálukban is megvallották hitüket. Ahogy Jézus Krisztus a keresztfán Atyjához imádkozik, elhagyatottságában is hozzá fordul. „Így ment Jézus a halálba – de dicsőséges feltámadása azt a reménységet adja mindannyiunk számára, hogy nem a halálé az utolsó szó, hanem lesz majd örök élet, amelynek jegyében most is együtt vagyunk.”

Amikor Sárkány Sámuel (1823–1911) földi maradványait korábbi nyughelyéről a templom alatti úgynevezett Beleznay-kriptába helyezték át, az exhumálás során sírjában egy prédikációját is megtalálták. Ebben Jézus Krisztusról szólt, aki „megtörte, megroppantotta a halál fulánkját”, valamint a feltámadásba vetett hitéről tett tanúságot.

Fabiny Tamás püspök előadást is tartott Sárkány Sámuel életéről. Kiemelte jó kapcsolatát Petrovics (Petőfi) Sándorral: az aszói evangélikus iskola diákjaiként tanuló- és lakótársak voltak. Előadásában szólt azokról is, akik nagy hatással voltak püspökelődjének életére.

Mivel Fábri György, az Északi Egyházkerület felügyelője elfoglaltsága miatt kimentését kérte, az egyházkerület nevében Benczúr László tiszteletbeli felügyelő köszöntötte a gyülekezetet. Jézus Krisztus főpapi imádságának egyik igéje (Jn 17,26–27) alapján arról beszélt, hogy Sárkány Sámuel is ez a szeretet hatotta át; nem hagyta el a pilisi gyülekezetet akkor sem, amikor a Bányai Egyházkerület püspökévé választották. „Emlékezzünk életére úgy, hogy mi is ezzel a szeretettel és hűséggel legyünk gyülekezeteink iránt, ahogy Sárkány Sámuel is volt a pilisi gyülekezet iránt” – mondta.

Az ünnepség keretében Sárkány Tiborné Horváth Erzsébet nyugalmazott lelkész a pilisi gyülekezetnek ajándékozta férje hagyatékából Sárkány Sámuelnek és második feleségének, Stúr Karolinának a portréját. A néhai püspök emléktáblájának megkoszorúzása után a gyülekezeti házban szeretetvendégségre várták az egybegyűlteket, közöttük a néhai püspök leszármazottait. A festmények elhelyezése után a család egyes tagjai bemutatkoztak, elmondták, hogy milyen ágon kapcsolódnak a korábbi püspökhöz. A jó hangulatú beszélgetés után az érdeklődők megtekinthették a templom alatti kriptát. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy rendbe kell hozni a sírhelyet.

■ NAGY ÁDÁM

Isten szerkesztett egybe bennünket

Bálint-napi áldás a házasság hetén

„A házasságok valóban az égben kötöttek” – mondta a Bálint-napi áldással egybekötött zenés istentiszteleten Kondor Péter püspök. A házasság hetének egyik központi rendezvényén ismét szép számmal jelentek meg áldást kérő párok február 14-én a budapesti Deák téri evangélikus templomban.

FOTÓ: GALAMBOS ADÁMI

Hosszú évtizedek óta házások és párkeresők, megözvegyültek és ifjú házások, friss kapcsolatban lévők és a házasság nehézségeit, párkapcsolati kríziseit megélők kértek áldást meglévő, lezárult vagy jövődő kapcsolatukra. A jelenlévőket B. Pintér Márta lelkész, a Házasság Hete Mozgalom szervezőbizottságának evangélikus koordinátora és Herjeczki Kornél, a mozgalom főkoordinátora köszöntötte. Örömmel számolt be arról, hogy évről évre nő a házasságkötések száma hazánkban. Mint elmondta, a házasság hetének programjait idén több mint nyolcvan településen rendezik meg. A közel kétszáz program célja, hogy a házasság jó példái kerüljenek a figyelem fókuszába. Alkalmaikkal továbbá fel kívánják hívni a figyelmet a család fontosságára, valamint

előadások keretében igyekeznek segítséget nyújtani a párkapcsolati nehézségekkel küzdők számára.

„Azért teremtette Isten a házasságot, hogy a férfi és a nő szeretetben összekötve, egymást hűségesen segítve, a másik mellett álljanak minden dolgukban. Nemcsak azokban, amelyek a földi életre, hanem azokban is, amelyek az örök életre tartoznak” – fogalmazott beszédében Kondor Péter. A Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke 1Móz 2,18.21–24 alapján tartott igehirdetésében úgy fogalmazott: „A gyermek nem a célja a házassági életközösségnek, hanem a gyümölcse. A cél maga az életközösség, két embernek az Isten által megszentelt kapcsolata.” Jézus intésére utalva – „Amit tehát Isten egybekötött, azt ember el ne

vállassza!” (Mt 19,6b) – a püspök hangsúlyozta: „A házasságok valóban az égben kötöttek. Nem az ember találta ki ezt az életformát, hanem Isten formált úgy bennünket, hogy alkalmassá váljunk rá. Ha ez így van, akkor nem lehet belőle kihagyni a házasságszerzést, Istent. Ezért védi Jézus a házasságot.”

Kondor Péter a házassági eskü szövegét idézve kifejtette, hogy abban a szeretetet és a hűséget nem csupán egymásnak fogadja az ifjú pár, hanem Istennek is. „Ebből következik, hogy a házasság az ember részéről mindig a hitnek a tárgya. Házasságra lépni azt jelenti: hinni egymásról, hogy Isten szerkesztett egybe bennünket. Ezáltal tudjuk Isten kezéből, Isten ajándékaiként elfogadni a másikat és szeretetbe kapaszkodva hordozni, segíteni, megajándékozni egymást” – hangsúlyozta a püspök.

Pál apostolra hivatkozva Kondor Péter arra buzdította a jelenlévőket, hogy éljék meg a párkapcsolatukban a legmélyebb kapcsolatot, „az Isten előtt való együtt megjelenést, az igehallgatást és a közös imádságot”.

Ennek az óhajnak a beteljesülését lehetett látni a Deák téri templomban, amikor a párok együtt imádkoztak, majd az oltárhoz mentek, hogy áldást kérjenek közös életükre.

A zenés istentiszteleten Mekis Péter orgonaművész Johann Sebastian Bach műveiből adott elő, valamint a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Egyházközség két éve alapított, fiatalokból álló Zelzah együttese szólaltatott meg egy zenei összeállítást. Az ének- és zenekar – amely a tavalyi gyulai Szélrózsa evangélikus ifjúsági találkozón és a Pesti Egyházmegye júliusi ifjúsági napján is fellépett – egyháznak ifjúsági énekeiből, megzenésített versekből mutatott be válogatást Smidéliusz Gábor evangélikus lelkész vezetésével.

■ – GALAMBOS –

A tapasztalat szavakat keres

Nényei Pál előadása Petőfiről a budavári evangélikus szabadegyetemen

A Petőfi-emlékéhez kapcsolódó előadás várta február 13-án a budavári evangélikus szabadegyetem érdeklődő közönségét. Nényei Pál író, középiskolai tanár, Az irodalom visszavág című rendhagyó irodalomtörténeti könyvsorozat szerzője a költő verseinek nyelvfilozófiai kérdéseit taglalta, közben pedig a jól ismert, az iskolai tananyagban szereplő versek új értelmezési lehetőségeivel is találkozhatott a hallgatóság.

Az est házigazdája, Fabiny Tamás elnök-püspök a Jn 15,17 alapján tartott bevezető áhítatában Petőfinek *Az apostol* című művére utalt. Petőfi kritikus elme, akinek a költészetében az antiklerikális hang, a nyílt egyházkritika mellett a biblikus tartalom is helyet kapott. A bibliai szöveg ismerete gazdagítja a jelentést, de ennek fordítottja is igaz: a költészet gazdagítja a Szentírás megértését is – emelte ki Fabiny Tamás.

Petőfi műve és Jézus igéje is arról beszél, hogy az élet célja az önfeláldozásban ragadható meg; *Az apostolban* így olvassuk:

*Tégy másokat boldoggá, ha lehet,
S maradj magad boldogtalan.
Légy föld, amely gabnát terem,
Hogy mások learassák;
Légy lámpa, mely míg másoknak világít,
Tulajdon életét fogyasztja el.*

Előadásának bevezetéseként Nényei Pál az *Újszövetség* irodalmi kérdéseiről beszélt. Az evangélisták nem krónikások, hanem írástudók voltak, így az általuk alkotott szöveg irodalmi műként, egyfajta idézethálólóként is értelmezhető – fejtette ki. Jézus a kereszten a 22. zsoltár első sorait idézte, de ezeknek az ismertsége miatt érdemes az értelmezést a zsoltár teljes szövegére kiterjeszteni, így az emberi gyengeségtől a szabadulásig juthatunk.

Az evangélisták felkészült irodalmárokként írtak, így az evangéliumok szövegével foglalkozni ugyanolyan kihívást jelent, mint a költészet olvasni. Szokás megkülönböztetni a szakrális szövegeket vagy költői életművekben istenes költészetről beszélni. A közös nyelv és az életmű egyése miatt ez azonban ez mégsem szeren-

csés, Petőfinek egyébként sincsen istenes költésze – mutatott rá Nényei Pál.

Az előadás további részében jól ismert Petőfi-versek kerültek előtérbe. A *Füstbement* terv egyszerűsége mögött

alig érzékelhető az az abszurditás, hogy a költő, aki a szavak embere, édesanyjának a megszólításán gondolkodik. Ám emögött valójában a legbonyolultabb nyelvfilozófiai kérdés, a kimondás nehézsége húzódik meg. A közbeékeléssel nehézkessé tett mondat – „Midőn, mely bölcsöm ringatá, / A kart terjeszti ki” – a szavakkal való küzdelem megnyilvánulása. A szótlanság édesanyja ajkán gyümölcsként csüngő költő olyan helyzetben van, amikor már nem lehet szólni – magyarázta az előadó.

Nényei Pál Petőfi tájköltészetéről és politikai verseiről is beszélt. A tájversekben a költő nem úgy rögzíti a látványt, mintha festene, hanem kísérletet tesz a megfogalmazhatatlan megfogalmazására; a versek nem a valóságot mutatják, hanem azt, aho-

gyan a költő látja, így a tájköltészet valójában tájteremtést jelent. A *Tisza* című vers sorai a nyelv alkalmatlanságáról beszélnek. Nényei Pál azonban azt is kiemelte, hogy a tájversekkel ellentétben Petőfi költészetének politikai rétegeiben konkrét és lekerekített alkotásokat találunk, amelyek egyszerűek, érthetőek, így nincs többletjelentésük. Petőfi ugyanakkor irodalomtörténeti probléma lett, ennek következményeként a költésze csak felületesen érdekli a közvéleményt.

A költőnek a *Mi a dicsőség?...* című két-sorosáról szólva („Mi a dicsőség?... tündöklő szívárvány, / A napnak könnyekben megtört sugára”) az előadó arra figyelmeztetett, hogy e vers kapcsán, a szívárvány képét értelmezve könnyű olyasmiről beszélni, ami nincs a szövegben. A versben a dicsőség és a könnyek, a szenvedés összekapcsolása a keresztény üzenettel rokon gondolat. Ebből is látszik, hogy a nagy művész következetesen gondolkodva jut el az evangéliumhoz. „A kereszténység az olvasás vallása, hiszen a Bibliával dolgozni kell. A szavakkal való küzdelemmel kezdődik a költészet. Ez a harc Jákób harca, hiszen a szó, a *logosz* az Isten” – zárta előadását Nényei Pál a budavári evangélikus szabadegyetemen.

■ ANGYAL-CSEKE CSABA

„Az Úristen irányította ide az életemet”

Interjú Deme Dáviddal, a Hunor mentőcsapat tagjával

„A férfi végig a kezemet fogta, és nem is akarta elengedni. Ezekben a pillanatokban nagyon sok mindent éreztem, azt is, hogy rajtam keresztül valami másba is kapaszkodik” – eleveníti fel a mentés egyik emlékezetes mozzanatát Deme Dávid, a Hunor kutató-mentő csapat tagja, aki egy hetet töltött Törökország földrengés sújtotta területén. A negyvenéves, háromgyermekes családapa a nagykanizsai evangélikus gyülekezet aktív tagja, tizenöt éve szolgál hivatásos tűzoltóként. Mint elmondta, hálás az Úrnak azért, hogy életet menthet.

– Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság honlapján megtalálható információk szerint a Hunor hivatásos nehéz kutató-mentő mentőszervezet külföldön negyvennyolc órán belül képes megkezdeni a működését. Ez így történt a törökországi földrengések esetében is. Ön hogyan emlékszik vissza az első napra onnantól kezdve, hogy hírt vette a természeti katasztrófának?

– Február 6-án, hétfőn a hajnali órákban rázta meg az első nagy erejű földrengés Törökországot és Szíriát. Nem sokkal ezután a belső csatornáinkon már érkezett is a jelzés, hogy nagy a baj, várhatóan utazunk a helyszínre. A török diplomácia a szükséges lépéseket megtéve kihirdette, hogy elfogadják a nemzetközi segítséget. Magyarország erre azonnal reagált, riasztották a csapatunkat, én 10:50-kor kaptam meg a hivatalos sms-t arról, hogy indulnom kell. Ilyenkor kivesznek minket az éppen aktuális beosztásunkból, és átvezényelnek a kutató-mentő csapatba. Járművet és sofőrt biztosítanak, én is így jutottam el a budapesti bázisra. Az eligazítást és az orvosi vizsgálatot követően a Magyar Honvédség csapatszállító repülőgéppel utaztunk Törökországba. A teljes csapat létszáma a kutyás egységekkel, katonákkal, orvosokkal együtt ötvenöt fő volt, a Hunor negyvennégy fővel képviseltette magát.

– Előzetesen mennyire lehetett felkészülni arra, hogy a tragédia helyszínén mi fogadja majd önöket?

– Az eligazításon ismertették velünk, hogy az érintett területeken mek-

kora károk keletkeztek, és tájékoztatást kaptunk a helyi szokásokról, ideértve a vallási szokásokat is. Ezeknek az eligazításoknak az elsődleges célja, hogy ne „teljesen vakon” érkezzünk meg a mentés helyszínére.

– A mentés technikai része gyakorolható itthon, de mi a helyzet azokkal a lelki tényezőkkel, amelyek éles helyzetben vannak hatással a mentőegységekre?

– A gyakorlatokon alkalmazott szimulált romok olyanok, mint a valódiak, a legnagyobb különbség természetesen maga az emberi tényező: a tudat, hogy ténylegesen halottak, sérültek vannak a romok alatt, amelyeket a hozzátartozók körbeállnak. A látvány, a hangok, a szagok, az egész összehatás nagyon intenzív volt, szinte sokkoló volt látni a sok szenvedést, azt, hogy emberek egyik pillanatról a másikra elvesztették mindenediket, a családjukat, a fedelet a fejük fölül, a munkahelyüket, mindent. Hívó emberként az jutott eszembe, hogy itt-

FOTÓ: DEME DÁVID FACEBOOK OLDALA

hon mennyi minden megadatik nekünk, és nem adunk elégszer hálát érte, mennyire nem becsüljük meg.

– Milyen kép fogadta önöket Antakya-ba érkezve?

– Sem a közigazgatás, sem a közműszolgáltatások nem működtek. A kétszáz ezres város nagyon sok háza súlyosan megrongálódott, tízezeresnél magasabb épületek omlottak össze teljesen. Megérkeztünk, vártuk, hogy megkapjuk

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság égisze alatt alakult meg a speciális helyzetekben bevethető Hunor (Hungarian National Organisation for Rescue Services) hivatásos nehéz kutató-mentő mentőszervezet. A csapat alkalmas a bekövetkezett veszélyhelyzetek, katasztrófák során jelentkező speciális mentési feladatok ellátására, az elsőként beavatkozók megerősítésére. Magyarországon a Hunor a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi, külföldön pedig Magyarország hivatalos katasztrófavédelmi mentőcsapataként végzi tevékenységét. Működését Budapesten három, vidéken nyolc, külföldön pedig negyvennyolc órán belül képes megkezdeni. A mentőszervezet szakfeladata a romok alatt rekedt áldozatok keresése, mentése, szükség szerint elsősegélynyújtás. Földrengés sújtotta területen magától értetődő feladat a műszaki mentés, áldozatok kiemelése, túlélési esélyeik biztosítása.

Forrás: katasztrofavedelem.hu

a feladatunkat, de látszott, hogy a központi irányító szerv hiányában teljesen összeomlott a mentés szervezése. Mivel nem volt senki, aki a mentőcsapatokat a megfelelő műveleti területekre irányította volna, a csapatvezetőink úgy döntöttek, hogy nem várunk tovább. Kerestünk egy olyan épületromot, amely alatt sok beszorult személyt valószínűsítettünk, és önhatalmúlag dolgozni kezdtünk. Ez egy százötven méter hosszú, harminc méter széles, tizenkét emelet magas lakóház volt, amelyben több mint ezer ember tartózkodott a katasztrófa idején.

– Hogyan, milyen váltásokban, műszakokban zajlott a mentés?

– A csapatunkon belül egy-egy tizenkét fős alegység dolgozott folyamatosan, a nap huszonnégy órájában, nyolcórás váltásokban. Pihenésre nem igazán volt módunk, mert nagyon hideg volt a sátrunkban, aludni szinte egyáltalán nem tudtunk, tisztálkodásra nem volt lehetőségünk. Mindezek ellenére az egy hét alatt egyszer sem éreztem magam fáradtnak, annyira dolgozhatott bennem a tenni akarás, az adrenalin. A hazaérkezés után tört rám a fáradtság.

– A Hunor tizenhét embert hozott ki élve a romok alól. Önnek személyesen volt része túlélő kimentésében? Elmondható szavakkal, hogy mi zajlik le lelki szinten a bajbajutott és a megmentője között a romok alatt?

– Ez az eredmény egy csapat munkája, minden egyes mentéshez mindannyiunkra szükség volt, azokra is, akik a háttérben

segítenek minket, nélkülük nem ment volna. Volt, hogy váltásokon átívelve húsz órába telt, mire kiszabadítottunk valakit a romok alól. Az egyik emlékezetes eset számomra, amikor egy férfit találtunk egy lépcső alatt, ahonnan nagyon nehezen tudtuk csak kiszabadítani, mert a bal keze a romok alá volt szorulva. A férfi végig a kezemet fogta, és nem is akarta elengedni. Ezekben a pillanatokban nagyon sok mindent éreztem, azt is, hogy rajtam keresztül valami másba is kapaszkodik. Okkal voltam ott akkor, ez nagyon

„kemény” volt. Folyamatosan biztattuk mindannyian, hogy tartson ki, és mi magunk is nagyon fel voltunk buzdulva, hogy minél előbb kiszabadítsuk. Addig-addig küzdöttünk, míg végül sikerült kimenteni. Minden mentéshez úgy álltunk hozzá a társaimmal, hogy nem hagyunk a romok alatt senkit, bármilyen áron kiszabadítjuk, akit megtalálunk. Ilyenkor az emberben elképesztő erő szabadul fel.

– Tizenhét ember életét mentették meg, de emellett láttak sok szenvedést is, holttesteket emeltek ki a romok alól. Mindezeket figyelembe véve, most, négy nappal a hazatérésük után – 13-án hajnalban érkeztek haza – hogyan tekint vissza erre az egy hétre?

– Pozitívumként tekintek vissza, hiszen maga a negatívum a munkám jellegéből adódik, ez az alaphelyzet. Ugyanakkor a tűzoltóhivatásból fakadóan mi máshogy kezeljük ezeket a dolgokat, mint az átlag. Ilyenkor a feladatra összpontosítunk, a szörnyűségeket megpróbáljuk kizárni.

– Miért választotta ezt a hivatást?

– Mert ahogy a kollégáimban, úgy bennem is megvan egy belső kényszer, hogy ezt szeretném csinálni. Azt is érzem, hogy az Úristen irányította ide az életemet, hogy ezt a szolgálatot végezhessem. Most is hálás vagyok ezért az Úrnak, ő adott erőt Törökországban is, hogy embereket menthettem.

■ – BALCZÓ –

FOTÓK: KERTÉSZ LÁSZLÓ (HONVEDELEM.HU / HM ZRINYI NKFT.)

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MIMI MOROMISATO / PEXELS.COM

Nagy Zoltán *esperes*
Kelet-békési Evangélikus Egyházmegye

Infláció

Talán az év szava is lehetne, ha az ársapka el nem vitte volna ezt az elismerést az elmúlt évben. Nincs nap, amelyen ne hallanánk ezt a szót, amely definíció szerint az árszínvonal tartós emelkedését és a pénzromlást jelenti. Mindeközben tudatosítanunk kell, hogy nemcsak az élet ezen területén létezik az infláció. Hiszen megtapasztaljuk és tudjuk, hogyan engedjük észrevétlenül elinflálódni lassan érzéseinket és értékeink is.

Egy éve sokkolt mindannyiunkat az Oroszország és Ukrajna közt kezdődött háború. Vasárnaponként templomainkban is rendszeresen imádkoztunk a békéért. Nem tudom, hány helyen maradt meg ez az imádság azóta is, de talán már hozzászoktunk, hogy a szomszédunkban háború zajlik. Megismertünk néhány új helységnevet, olyan településeket, amelyeket egyszer az egyik, máskor a másik ország hadserege foglal el. Naponként halljuk a hírekben, hogy mi történik a frontvonalon. De úgy érzem, a legtöbb ember számára megszokottá váltak ezek a hírek. A háború iránti érzéseink nem ugyanolyan intenzívek ma, mint egy éve. Megszoktuk a háborúnak a bizonyos szinten hozzánk is elérő valóságát. Istentiszteleteinken sem ugyanúgy imádkozunk már, mint a háború kezdetén. A legtöbb esetben legfeljebb a békességért általánoságban megfogalmazott félmondat maradt mára az általános könyörgő imádságában.

Az, hogy egy másik kontinensen történik egy bal eset vagy egy iskolai lövöldözés, sokaknál már el sem éri az ingerküszöböt. Többek közt azért sem, mert a kinyílt világ online sajtójából özönvízszerűen ömlenek ránk ezek az információk. Amíg nem fedezünk fel valamilyen személyes érintettséget egy tragédiában, addig nem is érezzük át igazán, mi történt.

Megjelentek az első hazai népszámlálási adatok. Már tudjuk: egy Békés vármegyényi emberrel lett kevesebb Magyarországon, ráadásul nemcsak ebben a példában kerül elő Békés, hanem abban is, hogy épp az ország ezen szegletében a legnagyobb a népességfogyás. Evangélikusságunk szempontjából nem jó előjel ez az adat. Az információ súlya nehéznek bizonyul. Kicsit megroskadunk, de jön azonnal a következő hír, figyelmünk arra terelődik, és a korábbiaknak

máris nincs akkora jelentőségük. Az információáradat elsodorja egy-egy hírnek a súlyát is. Pedig jó lenne egy kicsit megállni, elgondolkodni a problémákon és levonni előremutató következtetéseket, legyen szó katasztrófákról, háborúról vagy éppen a népszámlálásról.

Hosszan folytathatnám még a sort, mit jelent még számomra az infláció azontúl, hogy a boltban egyre kevesebb árut kapok egyre nagyobb összegért. Úgy érzem, hogy az infláció nem marad meg a gazdaság és a pénzügy határain belül, hanem engedjük hatni életünk más területein is. De az igazán nagy kérdés az, hogy Isten ügyét, az evangélium ügyét mennyire engedjük elértéktelenedni. Igyekszünk magunkat keresztyén társadalomként látni és láttatni, de mennyire fáradozunk azon, hogy a valódi keresztyén értékek mentén éljük életünket, sóként és világosságként hatva a környezetünkre?

Mára már egyházunkban is érzékelhető az infláció. Vagy inkább egyfajta értékeltolódás, melynek nyomán sokak számára mind kívülről, mind belülről a közösség valódi értékeiről áttevődött a fókusz az egyházra mint intézményre. Mintha ez önmagában értelmezhető lenne. Mintha lenne értéke az intézménynek függetlenül a közösségtől és a tartalomtól. Ha nem tartjuk meg és nem vesszük észre akár a legkisebb közösségeknek is a valódi, akár áldozatra is érdemes értékét, akkor ezek a közösségek lassan lemorzsolódnak, elfogynak, és végül az egyház mint a hívők Istennel és egymással alkotott közössége is teljesen eltűnik.

Bőjti időszakunkban elköszönhetünk az inflációtól. Nem gazdasági és pénzügyi jóslat ez. Hanem hatalmas lehetőség. Lehetőség arra, hogy az előzőekben felmutatott tünetek következtetéseit összegezve éljük meg hívó életünket. Ne engedjük a megszokás ellaposító hatalmának! Hanem vegyük észre a valódi értékeket, amelyeket az egyházi közösségben megtalálunk! Ne engedjük, hogy elértéktelenedjen a bűnbánatnak a – csak a legmélyebb személyességben átélhető – komolysága. Álljunk meg néhány percre, órára, napra – lehetőleg negyven napra –, és figyeljünk arra, hogy a legdrágább: Isten evangéliumának bűnbánaton és bűnbocsánaton keresztül megtapasztalható boldogsága el ne inflálódjon! ■

Szociológiától a diakóniai szolgálatig

Családi gyökerei is az evangélikussághoz kötik Decmann Bertalant

Portrészorozatunkban az egyházunk budapesti Üllői úti országos székházában szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Ez alkalommal Decmann Bertalannal, a diakóniai osztály intézményi referensével pályaválasztásáról, munkaköréről és a segítségnyújtás lehetőségeiről is beszélgettünk.

– **Hogyan került az országos irodába?**

– Életemet alapvetően meghatározza az evangélikus egyházhoz tartozás. Anyai ágról Labossa Lajos esperes volt a nagypapám, míg édesapám jelenleg is Lajoskomáromban lelkész [Decmann Tibor – a szerk.]. Kisgyermekkorom óta tagja vagyok nemcsak a gyülekezetnek, hanem a lajoskomáromi Evangélikus részfúvószenekarnak is. A középiskolát a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban végeztem, és ráadásul a Rózsák terei Evangélikus Középiskolai Kollégiumban laktam. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen [ELTE] szociális munkás szakon szereztem diplomát. A Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeinél helyezkedtem el, először nappali melegedőn dolgoztam, majd közel négy évig az intézmény Szabolcs utcai részlegének krízisosztályán, azután az átmeneti szállón, elsősorban idős hajléktalanok között voltam szociális munkás. Ezzel párhuzamosan az ELTE-n szociológia mesterképzésre jártam. 2017-ben Buda Annamária akkori osztályvezető keresett meg, hogy csatlakozzak a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap támogatásával megvalósuló, a menekültek lakhatását támogató egy éves egyházi projekthez. Szívesen vállaltam a felkérést. A sikeres együttműködés után 2018 decemberétől már főállásban vagyok a diakóniai osztály munkatársa.

– **Mit takar az intézményi referens feladatköre?**

– Napi szinten vagyunk kapcsolatban az országos fenntartású diakóniai intézményekkel. Közvetítői szerepet töltünk be a fenntartó és az intézmény között. Alapdokumentumok módosításának előterjesztésében, kormányhivatali ellenőrzések alkalmával képviseljük a fenntartót, de

pályázatoknál is közreműködünk: számos jogszabályi, együttműködési kérdésben mi egyeztetünk a minisztériummal, önkormányzatokkal. Én tartom a kapcsolatot a diakóniai lelkészekkel, valamint inté-

zem az adminisztrációjukat. Szerződéseket készítenek, egyházunk diakóniai bizottsága üléseinek napirendje, a határozatok elkészítése is hozzám tartozik. Részt veszek egyházunk gyermekvédelmi munkacsoportjának ülésein is. Itt elsősorban a nevelőszülői hálózat megerősítésén dolgozunk, de az a tervünk, hogy a jövőben a további gyermekvédelmi ellátásoknak is legyen hasonló, egymás szolgálatát konstruktívan segítő munkacsoportja.

– **Doktori fokozatot is szerzett, értekezésed A menekült személyek integrációjának esélyei Magyarországon és Németországban címmel írta. Milyen kutatásra épült a dolgozat, és melyek a főbb megállapításai?**

– Az integrációs rendszer 2015 utáni változásainak az összehasonlító elemzését

végeztem el, és azt kutattam, hogy a két társadalom normái mennyire jelennek meg az integrációs politikában. Bemutattam, hogy a magyarországi és a németországi jogszabályi rendszer alapjai bár hasonlóak, a gyakorlatban mégis jelentős eltérések tapasztalhatók. Németország több esélyt ad az integrációra; Magyarországon erre különböző szabályozások következtében csekély a lehetőség. Kutatásomból az is kiderül, hogy az idegenektől való félelem

régóta jellemző a társadalmunkra. Azonban itt érdemes megjegyezni, hogy az orosz-ukrán háború kitörése után a szomszédos Ukrajnából érkező menekültek befogadásában, megsegítésében a magyar társadalom jelentősen kivette a részét. Ez a mai napig látható, különösen egyházunkban, hiszen számtalan adomány, felajánlás érkezett és érkezik egyházközségeinktől a menekültek megsegítésére.

– **Mit jelent önnek az országos irodán szolgálni?**

– Nagyon jó a munkatársaimmal együtt dolgozni, valamint örömteli, hogy más osztályokkal is kiváló az együttműködés. Az intézményekben és a székházban is érezhető, hogy nemcsak szakmai és munkatársi, hanem a lelkiségben is közösséget alkotunk.

■ GALAMBOS ÁDÁM

A mégis Istene

Mik 7,18–20

A mégis több mint egy szó. Emlékszem, Nagytarcsán, ahol gyermekkoromat töltöttem, és egészen tizennyolc éves koromig élhettem, nagyon sokat jártunk a gyülekezeti házba pingpongozni. Mint jó lelkészgyerek tudtam, ha jól játszom, még olyan srácok is elfogadnak majd, akik amúgy leginkább csúfolnak papgyerek voltom miatt. Egy szó, mint száz, sokat pingpongoztunk a gyülekezeti házban, annak is a padlásán, ahova egy falépcső vezetett fel. A falépcső melletti fehér falon egyetlen táblácska volt, rajta egyetlenegy szó: „Mégis”.

Mindennap ránéztem, mindennap elolvastam, mindennap szembejött velem hosszú éveken keresztül, de akkor még nem értettem, hogy ez az egy szó micsoda evangélium. Mégis. Benne van ebben az egyetlenegy szóban maga az Isten és az ő csodálatos volta, aki mégis megkegyelmez, aki mégis szeret, aki mégis megbocsát, aki mégis velünk van. Akkor is, amikor szétestünk. Akkor is, amikor változunk. Akkor is, amikor kérdezünk. Akkor is, amikor gyászolunk. Mégis.

Mikeás kemény hangon szólal meg. Prófécijában komolyan ostromozza a nép vezetőit és a vallási elitet, a hatalmasok visszaéléseit, a végén mégis reménységgel zárja könyvét. Mikeás félti a népét, és arra gondol, a jogos isteni büntetés majd mindenkin csattan, mégis, a kispófétai szent irat záróimája örömhírral zárul. Az utolsó fejezetben ugyanis Isten vezetéséért könyörög, és végül, mégis, Isten bűnbocsátó szeretetéről és irgalmáról tesz vallomást.

Pedig Mikeás idejében háború dúlt, csakúgy, mint Jézus idejében, a Római Birodalom elnyomása alatt vagy Luther idejében, amikor az egyházi félrecsúszásoktól volt hangos nem csak a wittenbergi egyetem vagy a vártemplom. De gondolhatunk mai valóságunkra is. Arra, amikor szorongunk a háborútól, és féltjük a hiteles megszólalást. Arra, amikor éppen azért aggódunk, mert visszaélnék bibliai szóhasználatunkkal.

Mégis. A mégis létezik. Egy szó egy fatáblán Nagytarcsán. Mégis. Több mint egy ötbetűs szó. Maga az evangélium: Isten mégis megbocsát, pedig nem érdemelénk meg. Isten mégis „elengedi öröksége maradványának vétkeit”, ahogyan Károli fordítja Mikeást, nagyon autentikus módon. Mégis Isten ő. Aki nem tartja meg haragját örökké, kegyelmet ad, újra irgalmas lesz hozzánk, eltapossa bűneinket, minden vétkünet a tenger mélyére dobja, ahogyan Mikeás fogalmaz.

Örökösök vagyunk. A mégis örökösei. Mert Isten lényege szerint kegyelmes, irgalmas, ahogyan arról maga Jézus is beszél. Sőt tulajdonképpen Jézus földre érkezése – akiről messiási prófécijában éppen Mikeás beszél: „Te pedig, efráta Betlehem, bár a legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled származik az, aki uralkodni fog Izráelén” (Mik 5,1) –, Jézus élete, tanítása,

halála, feltámadása ugyanerről a mégisről szól. Az Isten szeretetéről, amelyről egyik zarándokéneünkünk [a *Zarándokének című ifjúsági énekeskönyvben* – a szerk.] szövege így vall: „Az Úr jósa-ga, hogy még élünk a földön.” Róla, akiről Mikeás így vall: „újra irgalmas lesz”, vagyis visszatér hozzánk irgalma.

Micsoda minden értelmet meghaladó szabadítás ez! Feje tetejére borult, borított földi vándorlásunk kellős közepén. Újra irgalmas lesz, újra irgalmas az Isten. Aki a tenger mélyére veti a bűnöket. Oda, ahova az ókori elképzelés szerint mindaz való, ami elválaszt az Istentől. A tenger mélyére, mely az ókori ember számára egyenlő volt a titokzatos és kiszámíthatatlan létezéssel. Oda, ahova az engedetlen, gögös, helytelen irányt választó Jónást vetik; oda, ahol a Leviatán, a szörny is lakik, aki Jób könyvében és a zsoltárban is felbukkan.

Igen, az irgalmas, kegyelmes Isten oda veti a bűnöket, mert oda valók. Ő, aki hűség. Jákóbbhoz, Ábrahámhoz, hozzád és hozzám. Mert Mikeás tudta, hogy kemény szavak kellene a nép ellen, mert hitetlen, és bizalmatlan az Istennel. De azt is tudta – és Isten rajta keresztül üzent –, hogy a nép képes a változásra, az Istenhez térésre. Isten erejével, hozzá fohászkozva, belé kapaszkodva.

Mert irgalmas Isten ő. A mégis Istene. Nincs elveszett dragma, juh, gyermek. Nincs elveszett élet. A mégis evangéliuma ez. Pilinszky János *Átváltozás* című négysorosában ugyanezt így fogalmazza meg:

*Rossz voltam, s te azt mondtad, jó vagyok.
Csúf, de te gyönyörűnek találtál.
Végig hallgattad mindig, amit mondtam.
Halandóból így lettem halhatatlan.*

Mégis.

■ GÁNC S TAMÁS

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: VÉCSEY BÁNK

Tudást átadva, irányt és példát mutatva

Megerősödést kínál a konfirmáció és az elköteleződés éve

A konfirmáció és az elköteleződés évét a január 9-ei újévi istentiszteleten egyházunk budapesti Üllői úti székházában indították hivatalosan is útjára. A tematikus év tartalmának kidolgozóit, Pángyánszky Ágnes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusát, a Gyakorlati Intézet vezetőjét és Keczkó Szilviát, a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség lelkészét, az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktoranduszát kérdeztük az ideai témaválasztás motivációiról, céljairól és teológiai háttéréről.

– Mi a szerepük egyházunkban a tematikus éveknél? Miért épp a konfirmációra koncentrál az ideai tematikus év?

Pángyánszky Ágnes: Alapvetően a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója körül alakult ki a szokás, hogy egy-egy évnek sajátos tematikát adunk. Annyifelé kell a figyelmünket megosztani, annyi információ ér el bennünket, hogy szükségünk van arra, hogy konkrétan egy valamire fókuszálhassunk – az

egyházi életünkben is megfogalmazódott ez az igény. Az előző tematikus év az úrvacsora témája köré épült, és nagyon pozitív változásokat indított el egyházunkban. A konfirmációra gondolva is ez a várakozás dolgozik bennünk. Fontos lenne átgondolni, mi az, ami jó a konfirmációi gyakorlatunkban, és mi az, amiben érdemes volna továbblépni. Egyfajta kritikai vizsgálatnak is alá kell vetnünk a konfirmációt, hogy értékeljük, hol tartunk, és

reflektáljunk rá. Ez egy releváns témából kiinduló tematika, jövőbeli reménység fűződik hozzá, és bízom benne, hogy bátran fogjuk a megerősítő és pozitív kritikát is alkalmazni.

Keczkó Szilvia: Mind a saját életemben, mind a gyülekezeti munkámban nagyon jó élmény volt az úrvacsora éve, bár az egészet keresztülhúzta a járvány. Mégis számtalan jó kiadvánnyal találkoztam, remek előadásokat hallhattam, és sok jó program valósult meg akár csak a közvetlen környezetemben. Amikor fölmerült a konfirmáció tematikus évének megszervezése, azt gondoltam, hogy ha az úrvacsora éve ennyi hátráltató körülmény ellenére is ilyen eredményes tudott lenni, akkor ezt érdemes folytatni, nagy lehetőség van benne.

– Kiket kíván megszólítani elsősorban a tematikus év?

K. Sz.: A közelmúltban a megerősödés témája köré szerveztünk gyülekezeti hétvégét Balatonszárszón. Közel kilencvenen voltunk együtt fiatal és kevésbé fiatal családosok. A bibliológ után [a bibliológ módszer a bibliaterápia egyik speciális válfaja; a zsidó történetmegértésben gyökerezik, célja párbeszédbe lépni a Bibliával, újat találni a szövegben, mélyebben megérteni – a szerk.] három csoportban folytatódott a beszélgetés. Mindenkinek visszaidéződött valami akár a saját konfirmációjáról, akár az életének egy meghatározó időszakáról, amikor elhívást vagy megerősítést kapott. Palinál [Keczkó Pál, a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség lelkésze, Keczkó Szilvia férje – a szerk.] egy bizonyágtételen keresztül kaphattak megerősítést a résztvevők, Nagy Szabolcs [beosztott lelkész, hitoktató Budahegyvidéken – a szerk.] csoportjában egy templomi alkalmon megélt szent pillanatot kellett kiemelniük a beszélgetőknek, nálam pedig az igei megerősítés volt a téma. Könnyekig hatódtak a beszélgetésekben részt vevők. Ez a nagyon pozitív élmény bennem azt erősítette meg, hogy a tematikus évünk nemcsak a konfirmandusoknak, hanem mindenkinek szól, aki megerősödésre vágyik, aki szeretné visszaidézni, az élete egy-egy pontján hogyan, miért köteleződött el, és

szeretné megosztani ezt másokkal vagy épp meghallgatni mások elköteleződéstörténetét.

– Hogyan egészíti ki a konfirmáció szűkebb témakörét az elköteleződés tágabb témaköre?

P. Á.: A konfirmáció a maga felkészítésével, ünnepélyességével és személyességével a legtöbb emberben az evangélikus identitás és a valahova tartozás érzését munkálja. Azonban a kritikai részről is beszélgetnünk és gondolkodnunk kell. Arról, hogy a konfirmáció utáni, az egyház és a gyülekezet iránti elköteleződés csak formális elköteleződés-e, vagy pedig aktív hitmegélés és gyülekezeti élet kíséri. Felmerülhet a kérdés, mennyire fontos a ma embere, a ma evangélikusa számára a szolgálat az egyházban és a gyülekezetben. Mennyire fontos számunkra, hogy a hitünk örömét megéljük, és átadjuk másoknak is. Miért érezzük, hogy a lelkészi szolgálat vállalása iránt csökkent a kedv és az elköteleződés. És hogy vajon a gyülekezeteink tudnak-e olyan keresztyén, Krisztuskövető közösségek lenni, amelyekben szinte természetes a konfirmáció utáni továbblépés, a tevékeny elköteleződés. Fontos hangsúlyozni, hogy ez nem egy individuális, hanem egy közösségi történet, feladat – erre a benső lelki tartalomra szeretnénk volna az elköteleződés fogalmával ráirányítani a figyelmet. ►

A tematikus év szimbólumáról. Csupán egy kehely és ostya? Folytatódik az úrvacsora éve? Jelentenek valamit ezek a vonalak? – tehetik fel sokan a kérdést, amikor először találkoznak az idei tematikus év logójával, ezért szeretnénk bemutatni azt a többrétegű szimbólumrendszert, amely ebből a látszólag egyszerű formából is kibontakozhat.

Természetesen adja magát, hogy a konfirmációhoz is a szentségek klasszikus szimbólumait – a kelyhet és az ostyát – társítsuk, azonban a konfirmáció előtti úrvacsoravétel lehetőségének bevezetése miatt nem szeretnénk volna csupán ezeket megjeleníteni a logóban. Már csak azért sem, mert nem pusztán a konfirmáció kerül az idei év fókuszába, hanem legalább ugyanennyire fontos és talán minden korábbinál aktuálisabb a belőle (is) fakadó egyházi, gyülekezeti elköteleződés.

A két egymás felé forduló karéj egyszerre lehet évgyűrű, ujjlenyomat és szem is. Az évgyűrű jelzi azt a folyamatot, ahogy egy kisgyermekből tudatos, elkötelezett, az egyházáért, közösségéért tenni kívánó felnőtt válik. Az ujjlenyomat utal arra, hogy evangélikusságunk az identitásunknak olyan szerves részét képezheti, mint ahogy egyéniségünkötől is elválaszthatatlan az egyedi ujjlenyomatunk. A szem képeiben még az idei év igéje is visszacsenghet: „Te vagy a látás Istene.” (1Móz 16,13) A fentről érkező sugarak aranyszínűje pedig az Isteni áldás gazdagságát és megerősítő erejét is jelenti.

A konfirmáció és az elköteleződés évének logóját a tematikus év programjainak koordinálásával megbízott munkacsoport felkérésére Borsa Aliz grafikusművész készítette.

■ ZÁSKALICZKY ANNA

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Mit gondolnak a lelkészek a konfirmáció jövőjéről?

P. Á.: Van most egy erre vonatkozó kérdőíves kutatáselemzésünk. A konfirmációval kapcsolatos alapkérdéseknél a lelkészek a közösségépítés fontosságát emelik ki. Ehhez az kell, hogy a konfirmáció a személyes elköteleződés hitbéli kifejezése legyen. A módszertani kérdésekkel kapcsolatban a legtöbb lelkész a tradicionális módszerek megújításának igényét fejezi ki. A hitbéli növekedés témájához Szilvi fogalmazta meg nagyon szépen a következő fontos pontot: hogy felébredszük a konfirmandusokban a vágyat a Krisztus-követésre, a hitben megélt életre. A tartalmi kérdések mellett fontos, hogy a konfirmációs órákon érzelmi és tudásbeli töltkezés történjen meg, ennek célja a fiatalok önálló gondolkodásra motiválása is. A gyülekezet- és egyházépítő kérdések szempontjából a lelkészek kiemelik, hogy a konfirmáció az aktív gyülekezeti élet kezdete. Fontos szempont még a családi háttér és szocializáció is, mely meghatározó a gyermekek és fiatalok számára, befolyásolja, hogy mennyiben tudnak részt venni a gyülekezet életében.

– Miért szükséges a konfirmációval kapcsolatos módszertani újítás, és ez mennyiben segítheti az elköteleződést?

P. Á.: Van a konfirmáció felkészülési szakaszának egy olyan öröksége, amely a kátétanításhoz kapcsolódik, és erőteljesen kognitív jellegű, vagyis ismeretátadás-alapú. Ezt már a mai, 21. századi pedagógia annyiban meghaladta, hogy nagyon hangsúlyosan teszi mellé az élmény- és tapasztalatalapú pedagógiát. Fontos, hogy a konfirmációs felkészülésben is helyet kapjon a gyülekezetpedagógiai nyitás: az ismeretek megszerzése mellett azt is fontosnak tartjuk, hogyan éli át az egyén a konfirmandusórákat. Ez az az irány, amivel nem szabad várni a felnőttkorig. A módszertani irányadáshoz konkrét terveket, tartalom- és tananyagfejlesztést is kapcsolunk.

K. Sz.: Nyilván a konfirmációs tananyag tartalmát továbbra is szeretnénk átadni. A saját gyerekeimen, a hittanosaimon, az iskolai oktatáshoz kapcsolódó tapasztalataim alapján ugyanakkor azt látom, hogy viselhetetlenül nagy az elsajátítandó tananyag, ezért a konfirmációs oktatást másképp kell felvezetnünk. Egy újabb tanulnivalóra, egyháztörténeti ismeretsomagra nem csoda, ha retteg-

FOTÓ: BÉRES ADÁM

ve tekintenek a fiatalok. Fontos, hogy a módszeren úgy változtassunk, fordítsunk, hogy benne maradjon a tananyag, de ők ne érezzék újabb tanórai kötelezettségnek, tehernek. Éppen ezért a tematikus év keretében dolgozunk tovább a már meglévő hasonló anyagokon, hogy a konfirmációs órák olyan vonzó közösségi alkalmat kínálhassanak a fiataloknak, ahol elsősorban a hittapasztalatokat, hit- és közösségi élményeket élhetik át, rácsodálkozhatnak dolgokra, feltehetik a kérdéseiket, végigbeszélhetnek fontos témákat. Közben mégiscsak megkapják azt a tudást, amit el kell sajátítaniuk a konfirmációhoz, de nem számonkérésrel és a tananyag frontális átadásával. Talán ez nekünk jelent kicsit több munkát és előkészületet, de azt gondolom, megéri – az egyházunk jövője érdekében. Mint lelkész és hitoktató a kezdet kezdetétől így vagyok jelen a konfirmációs órákon, és erre nagyon sok pozitív meg-

erősítés érkezik. Ha jó élményt kapnak a konfirmandusok, önként jönnek vissza az ifjúsági alkalmakra.

– Hogyan dolgoznak a tartalom- és tananyagfejlesztésen, milyen kiadványok készülnek a tematikus évre?

K. Sz.: Idén éppen tizenöt éves a konfirmációs kézikönyv, amely nagyszerű segítség a konfirmációs órák felépítéséhez, mostanra azonban már néhány hátrányát is látjuk. A kötet egy új kiadásán dolgozunk, amely átláthatóságával könnyebb felkészülést tesz majd lehetővé a lelkészek és hitoktatók számára. A – mostanra már az Evangélikus Hittudományi Egyetemen módszertani tananyagként használatos – kézikönyv tíz témát felölelve rengeteg olyan megoldási javaslatot, feladatot, ötletet, illusztrációt kínál fel, amely élményközpontú formát biztosít a konfirmációs alkalmakon. Igyekszünk az igényekre reagálva minél több témában kis cso-

portos gyakorlati lehetőségeket is beépíteni. Nemcsak megjelentetni szeretnénk a kötetet, hanem megismertetni is minél több fórumon. Ezért ajánlottam fel, hogy a lelkészi munkaközösségekben a könyv alapján tartok néhány konfirmációs órát lelkészeknek. Ez eddig két munkaközösségi alkalmon valósult meg, és nagy rácsodálkozás övezte – kevesen ismerték, vagy ha ismerték is, nem használták a kötetet.

P. Á.: Az Evangélikus Hittudományi Egyetem minden évben egy adott témában jelentet meg egy oktatói kötetet. Idén a szerzők a konfirmáció és az elköteleződés témáját fogják sok teológiai szempont és kérdés alapján körbejárni – igazi kincsbányája lesz a tematikus évről. A kiadványoknál azonban még fontosabbak a találkozások és a közös alkalmak, ünnepi istentiszteletek, gyülekezeti hétvégék, illetve a gyülekezeti és missziói osztály által szervezett nagyobb találkozók, amelyeken együtt ünnepelhetünk. Ezekre van a leginkább szükségünk.

– **Van egy olyan aspektusa az elköteleződésnek, amely – Luther örökén – a kegyelem témakörébe tartozik...**

K. Sz.: Nekünk is van ebben feladatunk és tennivalónk, ennek kiemelt időszak a hittanos és konfirmációs évek. Ez az utolsó lehetőség, amikor a gyermeket „megkapom”, és emberileg – kérve az Isten segítségét és Lelkének erejét – valamit tehetek érte, elindíthatom egy úton. Sokszor mondjuk: még túl fiatalok az elköteleződéshez – de hogy azok! Épp ilyenkor a legfogékonyabbak, érzékenyek, befogadók.

Programok a tematikus évre az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának szervezésében.

A kapcsolódó programokról és pályázatokról Szidoly Roland lelkész, az osztály gyermek- és ifjúságimunkaág-vezetője adott hírt. Az osztály szakmai-tartalmi és a találkozók lebonyolításához anyagi támogatást is kínál a gyülekezeteknek. A február 12-én lezárult egyházmegyei konfirmandustalálkozóra kiírt pályázatra huszonhárom, a konfirmanduscsendeshétvégére harminc gyülekezet jelentkezett. Az év folyamán további pályázatok meghirdetésére készülnek.

Sok gyülekezet szervez jubiláns konfirmációs találkozót; az osztály munkatársai ezekhez lelkészek bevonásával az összeállítottak egy liturgiát, illetve több tematikus ajánlót is – letölthetők egyházunk honlapjának (evangelikus.hu) tematikus oldaláról, és szabadon felhasználhatók. Lehetőség van továbbá az osztálytól ingyenes jubilánsemléklapot igényelni, amelyet a gyülekezetek ajándékba (és emlékül) adhatnak a jubiláló konfirmandusoknak.

A kisebb egyházmegyei találkozók mellett a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben május 21-én Celldömölkön tartanak konfirmandus-zarándoknappal egybekötött artikuláris napot. Az evan-

FOTÓ: ROSTA IZABELLA

gélikus konfirmandusok szeptember 23-án rendezendő országos találkozóját pedig ezerkétszáz főre tervezik, ennek fő szervezője – az osztály vezetésével – a Szélrózsa Tízek csapata.

Együttműködve a tematikus év szervezőivel, az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) országos rajzversenyének egyik témája is a konfirmáció lesz.

2024-re, az ifjúság évére is előretételezve a gyülekezeti és missziói osztály munkatársainak célja, hogy az elköteleződés évében a fiatalok a konfirmáció után is megtalálhassák helyüket a gyülekezetekben, az egyházban.

■ K. A.

P. Á.: Valljuk, hogy az elhívás Isten Szentlelkének munkája. Az elhívás lehetőségét és felismerését azonban tudják a keresztény közösségek is segíteni. Ez nem olyan kérdés, amiben nekünk

ne lenne lehetőségünk és feladatunk. Olyan közösséget kérhetünk az Istentől, amelyben ezek az elhívások célba találhatnak.

■ KINYIK ANITA

Elő a fedezékből!

A konfirmáció és az elköteleződés évében igazi ajándékkal lepette meg az olvasókat Németh Zoltán lelkész testvérünk, egyházunk országos irodája gyülekezeti és missziói osztályának vezetője. A szinte új műfajt teremtő „beszélgetőkönyv” valós hiányt tölt be az evangélikus könyvpiacon. Lényegre törően informál, korunk nyelvén fogalmazza meg keresztény hitünk és életünk alapkérdéseit. Ugyanakkor nem „kinyilatkoztat”, hanem önálló gondolkozásra, beszélgetésre inspirál Istennel és tanítványtársainkkal. Jó értelemben provokál, azaz előhív megszokott kegyes frázisaink fedezéke mögül, és nagykorú, tudatos, elkötelezett hitéletre bátorít. Az egészséges provokáció már a könyv címében megszólal, az igei mottó kérdése pedig felerősíti: „Mid van, amit nem kaptál?” (1Kor 4,7b)

Végső mint előszó. A Luther Márton végső szavának tulajdonított drámai kijelentést – „Koldusok vagyunk, ez az igazság!” – a szerző az előszavában így interpretálja: „Ha koldusok vagyunk, az azt is jelenti, hogy mindenünk ajándék. Ha nincs semmink, akkor nincs vesztenivalónk, nem vagyunk fenyegethetők és zsarolhatók: szabadok vagyunk! Semminek és senkinek nem kell – nem kellene – a rabjává válnunk. És ha valaki így is szeret minket, és ragaszkodik hozzánk – ahogy Isten –, akkor az érdek nélkül, valóban és önmagunkért szeret (1Jn 3,18). Koldus mivoltunk fel- és elismerésén keresztül visz az út a szabadság, a szabadulás felé, amelyen Jézus vezet minket, és jár előttünk. Az a Jézus, aki maga is koldusként született, élt, és úgy is halt meg a kereszten.”

Örök témák új hangszerelésben. A könyv első fele klasszikus kátétémákat szólaltat meg, kerülve a kiüresedett, sablonos megfogalmazásokat. Ízelítőül az Atyáról szóló fejezet néhány sokat sejtető szakasz címe: *A létezés egyensúlya, Befelé elindulni, Randevű Istennel...*

A Fiút bemutató részt egy izgalmas Luther-idézet intonálja: „Az evangélium veleje és alapja az, hogy mielőtt példát vennél Krisztusról, felismered és elfogadod őt mint Isten ajándékát

és adományát, amely immár a tiéd.” Ezután hat fotóból álló képmeditáció segít ráhangolódni Isten látható ajándékaira, az inkarnáció csodájára. A krisztológia összegzésének egyik inspiráló tézise: „Jézus: Isten tükre.”

A harmadik hitágazat, a Lélek kapcsán alapkérdések kerülnek elő: Hogyan olvassuk a Bibliát, „a bizalom könyvét”? Mint

használati, összeszerelési útmutatót az élethez? Ha követed a benne leírtakat, akkor sikerül működtetni „összerakni, összeszerelni” az életedet? A szerző meggyőződése, hogy a Biblia Istene beszélgető Isten, aki a Szentírás, énekek és liturgia szövegén keresztül, az imádság csendjében, de az egyház mint intézmény keretein kívül a történetekben, természeti jelenségekben is beszélgetésre hív minket.

A Tízparancsolatról és a Mi-
atyánkról csak egy-egy frappáns mondat: „A szabadság igéi” – „A szabad ember imádsága.”

Kis keresztyén anatómia és szótár. Ezek a fejezetek szellemesen segítik eligazodásunkat egyes testrészeink biblikus látásában és bizonyos alapfogalmak értelmezésében. Így például arra is választ találunk, hogy mit értünk a könyv alcímében olvasható lelkiségen: „A lelki élet madárhoz hasonló. Teste a Jézus által inspirált lélek. Egyik szárnya a böjt – vagyis a tudatosság –, a másik az imádság, vagyis a jelenlét.”

A kötet zárásaként bepillantást kapunk a lelki élet kút-

jába, amely három egymásra épülő gyűrűből épül fel: Istenből fakadó biztonság, engedelmesség és ráhagyatkozás. S hogy mit, kit is jelent ez a kút, kiderül a könyvet megkoronázó vallomásból. Álljon itt egy rövid részlete: „Nem védsz meg minden bajtól, nem kapok választ minden kérdésre, de ígéd által, Jézus által a kút, szereteted kútja ott van a lelkemben. Meríthetek belőle.”

A kötet interaktív forgatását számos illusztráció, továbbgondolásra, beszélgetésre indító kérdés, link, QR-kód segíti. Egyéni és csoportos olvasásra, feldolgozásra, akár konfirmációi oktatásra és „rekonfirmációi” elmélyülésre, elköteleződésre is lehetőséget kínál.

■ GÁNC S PÉTER

Németh Zoltán: *Koldusok vagyunk* – Beszélgetőkönyv az evangélikus lelkiségről. Magyarországi Evangélikus Egyház Gyülekezeti és Missziói Osztály, Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség, Budapest, 2023. Ára a Luther Kiadó könyvesboltjában vagy webáruházában megvásárolva 1500 forint

Hit, humor és lelki mélység

Gyerekkortól megérésig – Kovács András Péter humoristát kérdeztük

A humort sokan összekeverik a komolytalansággal, miközben a humor kiválóan alkalmas arra, hogy általa a hallgatóság könnyebben fogadjon be mély és nehéz tartalmakat, amelyek aztán idővel pozitív folyamatokat indíthatnak el bennük – mondta el lapunknak Kovács András Péter. A Karinthy-gyűrűs humorista beszélt arról is, hogy korábban hajlamos volt nagyobb keresztet venni magára, mint amekkora számára készült, most azonban kezd tisztában lenni saját keresztjének a méretével. Tölt-sük együtt címmel podcastműsort indított, amelynek középpontjában a függőségek állnak.

– **Hogy van?**

– Remekül. Abban az életszakaszban vagyok, amelyben csak olyan dolgokat csinállok, amiket igazán élvezek, és olyan emberekkel, akiket értékelek. Ezt tudom is tartani a szokásos kötelező adminisztratív funkciókon kívül, amelyek néha még így is a fejemre nőnek. Mostanra higgad-

tam le annyira, hogy nagyon tudok örülni annak, ami az életben eddig megadatott, ebből igyekszem kihozni a legjobbat.

– **Ez az élethelyzet, ahová eljutott, a döntésének az eredménye, vagy inkább a dolgok alakultak így?**

– Mindkettő. A dolgok is alakultak, és én is megérttem. Az emberek általában

nem úgy élnek, ahogy én, hogy napközben eldönthetik, mivel foglalkozzanak, aztán este megtapsolja őket ötszáz ember. Ez egy elképesztően kivételezett állapot, aminek a tudatában vagyok, és ennek megfelelően igyekszem is maximálisan kiélni, ameddig megadatik. Remélem, minél tovább, de nem úgy, hogy közben büntessem, terheljem magam folyamatosan, ugyanis világeletemben hajlamos voltam rá, hogy nagyobb keresztet vegyek magamra, mint amekkora nekem szabott. Most kezdek tisztában lenni a saját kereszttem valódi méretével, ezzel függ össze az is, hogy az interjú előtt egy olyan podcast felvételének lett vége ebben a stúdióban, amit saját erőforrásokból, a társadalmi felelősségvállalás jegyében végzek. ►

Nem a saját önzésem, kényelmem, hedonizmusom hajt tovább az életben, hanem éppen az olyan dolgokat szeretem, amelyek nekem is örömet okoznak, és a világnak is adnak.

– Természetesen hasznos az is, hogy a túlpörgetett, feszültségekkel teli mindennapokban megneveteti az embereket, ugyanakkor azt is érezni, hogy mély üzeneteket juttat el a közönségéhez.

– Ez a szándék kifejezetten erősödött bennem az elmúlt időszakban. Én már annyi mindent kaptam, most már arról is kell szólnia az életemnek, hogy

maztam. Jó, hogy említette, mert ezek után így fogok tekinteni mindenre, ami által adni tudok, így erre a helyre is, ahová emberek eljönnek beszélgetni velem a podcastműsoromba. Közben gyorsan fel is soroltam magamban a kegyelmi ajándékaimat, és valóban több van, bár gondolom, Pál apostol nem tartaná kegyelmi ajándéknak a 236 ezer követővel rendelkező Facebook-oldalamat.

– Talán annak a gyümölcsének tartaná, és ezt értékelné, hiszen Pál apostol sem egy kis közösséget épített a maga korában, ráadásul markánsan a valódi

jutni. Adódik a kérdés: a vallás, a hit is lehet tréfa tárgya? Ha igen, akkor van egy határ, ameddig el lehet menni ebben?

– Mindig tudom, hol a határ, mindig el is megyek addig. Sőt néha azon is túl, de az ilyen poénokat nem azért mondom, hogy egyházi dogmákat sértsek, vagy akárkit a vallásosságában megbántsak, hanem pont azért, mert olyan több ezer éves dolgokra akarom felhívni a figyelmet, mint amilyen például Szent József története. Sokáig okozott bennem dilemmát, hogy miközben a színpadon így artikulálok a véleményemet, méltó vagyok-e a szentáldozásra. Idővel azonban ezt is elengedtem, és ha valaki azt kérdezi, hogy mit gondolnak erről a papok, akkor azt mondom, szerintem az a pap tesz hasznos szolgálatot, aki az unalmas lözungok, vallási közhelyek pufogtatása helyett a maga lehetőségei és az egyházi keretek között közérthetően szól az emberekhez. A humort sokan összekeverik a komolytalansággal, miközben a humor kiválóan alkalmas arra, hogy általa a hallgatóság könnyebben fogadjon be mély és nehéz tartalmakat, amelyek aztán idővel pozitív folyamatokat indíthatnak el bennük.

– Ön római katolikus. A felekezeti hovatartozása mennyire lényeges az életében?

– Az most teljesen lötyög, pozitívan hozzáállva: erősen ökumenikus jellegű. Néha római katolikus misére megyünk, máskor pedig református istentiszteletre. Feleségem református, és bár reverzálisan adtam az esküvőnkön, hogy minden erőmmel azon leszek, hogy katolikusnak neveljem a gyerekeimet, sajnos minden erőm is kevésnek bizonyult a feleségem mellett, ennek megfelelően a katolikusnak keresztelt fiam református iskolába jár. Minden felekezet tanítása ugyanazokra az ősi emberi problémákra keresi a válaszokat, vagyis a problémák, az ebből fakadó kérdések ugyanazok, az eltérés az emberi értelemmel adott válaszokban van. Megjegyzem, nem sokkal az interjú megbeszélés időpontja előtt odapillantottam a bejárathoz, és onnan tudtam, hogy még nem érkeztek meg, hogy a Dumasínház ajtaján nem láttam kiszögelve Luther hittételeit.

– Nem vagyunk barbárok, üvegajtóba nem verünk szegyet. Majd kifelé menet celluxszal megoldjuk.

– Akkor önök ilyen kulturált evangélikusok lehetnek.

visszaadjak. Ez nyilván azzal is jár, hogy nem feltétlenül úgy segíték, ahogyan arra igény lenne, hanem úgy, ahogyan én gondolom, hogy igény van rá, mint amilyen ez a podcastsorozat is, amit elindítottam. Lehet, hogy valakinek nagyobb szüksége lenne a két kezemre, hogy téglát pakoljak, én viszont megengedem magamnak ezt a fajta önző altruizmust, hogy úgy segítsek, ahogyan az nekem a legjobban fekszik.

– Pál apostol a Korinthusiakhoz írt első levelében úgy fogalmaz [12,4–5]: „A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz. Különbségek vannak a szolgálatokban is, de az Úr ugyanaz.” Ön is szolgálatot végez, ráadásul több módon is.

– A „kegyelmi ajándék” kifejezéssel jó ideje nem találkoztam, magammal kapcsolatban pedig még soha nem is alkal-

világban, sokszor az életét kockáztatva. Az ön kegyelmi ajándékai hogyan kapcsolódnak egymáshoz?

– Érdekes kérdés, hogy egyik kegyelmi ajándék hogyan konvertálható a másikra: a viccességből hogyan lesz ismertség, az ismertségből hogyan következik az, hogy komolyan vesznek: hogy egy egyetemi tanár vagy egy pszichiáter szóba áll velem, partnernek tekint egy mélyebb beszélgetésben, majd ez a beszélgetés hogyan segít valakin, például egy táplálkozási zavar felismerésében és leküzdésében. És mindez onnan indult, hogy otthon a kanapén leírtam egy poént, és ott végződik, hogy valaki harminc kilóra lesóványodva végül szakemberhez fordul.

– Luther Márton egyszer azt mondta, ha azt képzelné, hogy az Úristen nem érti a tréfát, nem is akarna a mennybe

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

– Kétségtelenül, ahogyan az is igaz, hogy közeledik a böjt ideje, amely a római katolikusoknál talán látványosabban jelenik meg, mint a protestáns hívők életében. Szokott böjtölni?

– Amióta ilyen hályogkovácsként foglalkozom az addikcióval, folyamatosan igyekszem teljesen józan, szenvedélyektől mentes életet élni. Fontos számomra, hogy friss, éber és erős legyek, mert napi tizenhat órában kell funkcionálnom humoristaként, családapaként, házastársként. Ez már eleve egy olyan kicentizett állapot, amelyben nem sok mozgásterem marad a böjtre. Amúgy is egyre kevésbé kívánom a húst, alkoholt pedig csak elvétve iszom, tényleg nagyon kevés dolog van, amiről látványosan le tudnék mondani negyven napig úgy, hogy az kihívást jelentsen. Márpedig a böjt egyik lényege az lenne, hogy azt annak is érezd. Ugyan-

akkor az is igaz, hogy jó lenne ebben az időszakban, a húsvétra készülve elcsendesedni, de erre jelenleg nincsen reményem. Nyáron van két hónapom, amikor nem lépek fel, akkor tudok elvonultban létezni.

– Ilyenkor van arra is igénye, hogy – divatos szóval élve – teret adjon az énidőnek, és kicsit egyedül legyen pár napig?

– Sokszor érzem ezt. Aztán fél nap után rettenetesen elkezd hiányozni a családom.

– 2019-ben fellépett a *ForrásPont* – *Még egy nap Jézussal* elnevezésű ifjúsági eukharisztikus napon. A stand-up előadását ezzel zárta: „A gyerekeim úgy szólítanak, apa, és az ölembe másznak. Isten úgy szólít, fiam, és az ölébe vesz.” Ennek az atya-apa képek a bemutatása összefüggésben van azzal, hogy édesap-

jával – akit az *Ősök és utódok* című önálló előadásában hangsúlyosan faterként emleget – milyen kapcsolatra vágyott gyerekként?

– Nagyon sok reakcióm a mai napig azé a kislíúé, aki sokszor sikertelenül kereste az alkoholista édesapja figyelmét és szeretetét, és talán az sem véletlen, hogy ezt vadidegen emberek tapsában és nevetésében keresem. Esetemben ez a gyerekkorból táplálkozás annyiban artikuláltabb, hogy akkor nagyon sok olyan sebem keletkezett, amiket felnőttként próbálok befoltozni. Míg mások a gyerekkoruktól egyenesen haladva élték az életüket, az én életem egy folyamatos keringés a gyerekkorom körül, ezért az átlagosnál több figyelmet is szentelek ennek a gyerekeknek, és talán a kelleténél többször is érzem magamban azt a kislíúé. Ugyanakkor azt is látom, hogy ez másokban is visszhangra talál, másokat is szíven tudok ütni azzal, ha az életkoruktól függetlenül felhívom a figyelmüket a bennük élő kislíúra vagy kislányra.

– Az ön számára is terápiás jellegű, hogy mások előtt beszél ilyen nehezen letehető terhekről? Egy interjúban azt nyilatkozta, hogy sokáig még a nővérel sem beszélgettek egymással az édesapjuk alkoholizmusáról.

– A legfontosabb dolog, amit a stand-up pályán megtanultam, hogy mindenhol nevetést és elismerést kapsz, ha igaz dolgokról beszélsz a nézőknek. Szerintem azért szeretnek engem, mert úgy tudok szólni a saját családomról, mintha az övékről beszélnék, és ezzel szolgálatot teszek nekik. Olyan dolgokat tudok megpendíteni, amelyek egyetemlegesek, és úgy tudom megpendíteni, hogy abban magukra ismernek. Ez a tapasztalat bátorított arra, hogy mindezt ne csak a színpadon tegyem, a viccek szintjén, hanem merjek belemenni a régebb óta bennem rejlő igazságok, valóságok kimondásába is. Azért is érzem szükségét ennek, mert vannak olyan adatok, amelyek szíven ütöttek. Magyarországon jelenleg mintegy négyszázezer gyerek nevelkedik szenvedélybetegséggel érintett szülők mellett, a már felnőttekkel együtt ez a szám pedig kétmillió. Ez sokkoló, ugyanakkor egy újabb terep arra, hogy a legmélyebben átélt dolgomat kiadjam magamból a közönség jól érzékelhető fogadókészsége mellett.

■ BALCZÓ MÁTYÁS

Böjti szimfónia

A böjti időszak elején a Cantate rovat azt vizsgálja, hogyan segítheti az éneklés az elmélyedést és az elcsendesedést. Mi a böjti üzenete, teológiai-lelki tartalma? És miért okozhat nehézséget az istentiszteleti énekválasztás?

Egyik ősi himnuszunk kiválóan megfogalmazza e negyven nap lényegét: „Titokzatos szokás szerint / tartsuk meg ezt a böjtidőt, / míg teljes lesz az ismerős / négyszerte tíz nap útköre. // Törvény és próféták szava / írta elő e szent időt, / de Krisztusunk szentelte meg, / idők Királya s kútfeje. // Legyen hát köztünk kevesebb / a szó, az étel és ital, / alvás, vigasság szűkösebb / és szorosabb a fegyelem. // Mi bűneinkkel, Istenünk, / megsértettük jószágodat, / de öntsd ki ránk kegyelmesen / megbocsátó irgalmadat.” (GyLK 659,1.2.3.6)

Ha fellapozzuk énekeskönyvünk *Böjt, nagyhét* fejezetét, kiderül, hogy az énekek nagyobb része kifejezetten passiók témájú. Ezért böjti üzenetének pontos meghatározásához segítségül kell hívnunk a vasárnapok témáját is (most virágvasárnap kivételével): Jézus Krisztus személyének, isteni feladatának különböző megközelítései ezek, amelyek a hozzájuk illő énekszövegekkel párosítva öttételes „szimfóniává” válnak.

A sátán legyőzője (Invocavit). „Kísértésbe minket ne vígy! / A sátán gonosz és irigy. / Ha törbe csal, te adj erőt, / Hogy bátran visszaverjük őt! / Szentlelked maga segítsen / Híven megállni a hitben!” (EÉ 72,7)

„Légy velünk oltalmaddal, / Mi vértünk és pajzsunk, / Hogy győzelmet a sátán / Ne vehessen rajtunk!” (EÉ 277,5)

„Hallgass meg minket, nagy Úristen, / Minden bajban, sok ínségünkben, / És tekint meg minket mi életünkben, / Hogy ne essünk kétségbe, hitetlenségbe, / Ördög kezébe!” (EÉ 275,1)

Az Úr Szolgája (Reminiscere). „Már-már elnyelt a mély, halál várt, éjsetét, / Hadd áldjam Megváltóm hű kezét! / Ő jött, hogy megmenten, / Ő nyúlt le érettem, / Elhagyott égi trónt. / Úr volt ég, föld felett, / És értem ő, az Úr szolga lett.” (EÉ 386,2)

Az Isten Báránya (Oculi). „Őt, Isten Bárányát zengi új énekem, / Őt áldja megváltott életem.” (EÉ 386,3)

„Megváltónk, Isten szent Fia, / Úr Jézus, hála néked, / Hogy értünk, elveszettekért, / Hullattad drága véred. / Isten Báránya, hú Urunk, / Fogadd el kérő sóhajunk: / Te légy irgalmas hozzánk!” (EÉ 43,3)

„Krisztus, ártatlan Bárány, / Ki miértünk megholtál, / A keresztfa oltárán, / Nagy engedelmes voltál. / Viselvén bűneinket, / Megváltottál minket. / Adj békességet, / Ó, Jézus, ó, Jézus!” (EÉ 188,3)

Az élet Kenyere (Laetare). „Krisztus Jézus, mi Megváltónk, / Sok halálos sebből gyógyítónk, / Értünk ontott drága vért, / Megfizetett minden bűnünkért. // Hogy erről megemlékezzünk, / Testét, vérét adja ő nekünk / Kenyér és bor színében, / Hogy mivelünk eggyé így legyen.” (EÉ 303,1–2)

ISMERTLEN HOLLAND FESTŐ: KRISZTUS A JÓ PÁSZTOR (1550. KÖRÜL)

„Bár vagyok én koldusszegény, / Gazdagon megvendégel, / Táplál kezed, gyógyít sebet / Életnek kenyérével. / Ujjongva szól irgalmadról, / Kit átjár e szent étel.” (GyLK 800,2)

Az igazi Főpap (Judica). „A próféták megmondották, / Atyáinknak megjósolták, / Hogy Jézus Krisztus eljövend, / S bűnünkért szenved ő, a szent. // Őt áldjuk, a hú Főpapot, / Ki szerzett bűnbocsánatot, / S minket magával mennybe visz. / Mily boldog az, ki benne hisz!” (EÉ 192,1.4)

Luther Márton drámai módon fogalmaz a bűn csapdájáról: „Az ördögnek foglya voltam, / Halálban elveszetten, / Így kínozott minduntalan / A bűn, melyben születtem; / És mind mélyebbre süllyedtem, / Jó nem volt az életemben, / A bűn vont hatalmába.” (EÉ 318,2) Majd a menekvés útját is megverseli: „De végre nagy gyötrelmemet / Az örök Úr megszánta, / Irgalmára emlékezett: / Szívét felém kitartha. / Jó Atyaként fordult hozzám, / Egyszülöttét feláldozván, / Ki néki legdrágább volt.” (EÉ 318,4)

Adjunk hálát a lehetőségért, hogy az éneklés gyógyító imádság lehet! „Nagy harcban, ellenkezésben, / Úr Jézus, segíts engem! / Csak a te nagy kegyelmedben / Van nyugtom és védelmem. / Ha kísértés jó, védelmezz, / Szent kezed megsegítsen! / Meg ne ejtsen, / Ami kárt szerezhethet. / Tudom, nem hagysz elvesznem.” (EÉ 75,4)

■ ECSEDI ZSUZSA

„Engem ideszerettek a gyülekezetbe”

Hepp Éva karvezetéséről, tanításról, makramézásról

„Kell valami, ami visszahoz minket a valóságba.” Minden bizonnyal így van – riportalanyunk, Hepp Éva matematika-ének-zene szakos tanárnő pedig egészen biztosan talált ilyen tevékenységeket. Csupa olyan dologgal foglalkozik, amelybe a tudása, tapasztalata, ügyessége, kreativitása mellé szívét-lelkét is beleadja, akár tanítványait okítja, akár karvezetőként kórust vezényel, énekel, presbiterként aktív tagja gyülekezetének, akár otthon a szabadidejében kézimunkázik. Evangélikus alkotókat, vállalkozásokat bemutató sorozatunk újabb részében a tavaszi virágcserepekhez is illő makramék mellett a felismert evangélikus értékekről is beszélgettünk.

Az albertirsai Roszík Mihály Evangélikus Általános Iskola tanárához korábbi lelkészének, Szilák-Túri Krisztinának a jóvoltából jutottunk el. A lelkész nő – immár a szeretetotthon pásztora – korábban a gyülekezetben sokat dolgozott Évával, aki a kézműveskör vezetése mellett temetéseken kántora is volt. Nagy, testvéri-barátnői beszélgetések emlékét őrzi. De mielőtt az evangélikusságra térnénk, szétnézünk Hepp Éva otthonában. Köny-

nyű felismerni a kézimunkáit, egyedi alkotások.

„Mindig is szerettem kézimunkázni a tanítás mellett, kikapcsolt – kezdi a történetét. – A makramézás technikáját középiskolás koromban tanultam meg. Akkor is nagyon népszerű volt. Kaptam a nagybátyámtól egy kis német füzetet, s bár nem beszéltem a nyelvet, a képekről hamar elsajátítottam – spárgán gyakorolva – a csomózás módját. Később magam-

tól fejlesztettem tovább a tudást. Közben varrtam, patchworköztem – a foltvarrást takarja ez a szó –, papírmunkákat csináltam, majd az egészet évekre félretettem. 2019-ben mondta a lányom: »Anya, ez most nagyon népszerű, és te is meg tudod csinálni!«

Így hát újra belevágott, s kiderült, az ujjai „emlékeznek rá”. A járványos évek bezártsága alatt kifejezetten jól jött egy ilyen kreatív, önkifejező, figyelemelterelő tevékenység: volt mit tennie. Sorban születtek az új alkotások: virágcserepekhez függő tartók, fali díszek, életfák, dísz tárgyak.

Hobbiját nem növesztette vállalkozássá, de a jogi lehetőséggel élve készített egy honlapot, amelyen azóta el is tudja adni a munkáit, és megrendelésre is készíthet. Örömmel jár – főleg ünnepek előtt – vásárokra, ahogy ő mondja: piacozni. ▶

„Egészen más közeg, nagyon pihentet, szeretek beszélgetni az emberekkel. Tökéletes feltöltődés! Workshopokat is tartok, ahol a kezdők egy egyszerű virágtartót már két óra alatt megcsinálnak.” Ugyanez Évának persze alig egy óra...

MAKRAMÉ A CSILLÁRON

„Jó érzés, hogy másnak is tetszik, amit készítetek, az ebből származó bevételemet pedig rögtön fonálra költöttem. A földszíneket – natúr, bézs, barna, szürke – szeretem a legjobban. Ha meglátok egy új mintát, rögtön támad egy ötletem, amit ki szeretnék próbálni.”

Természetes szálú vagy újrahasznosított pamutzsinórral, sodrott fonállal szeret dolgozni. Mint mondja, a két kezükön kívül csak egy (fa)karikára van még szükségünk, amire felakasztjuk a készülő darabot. „Először a csilláron kezdtem: nálunk még ott is makramék lógtak. Felálltam egy létrára, hogy elérjem. A hosszú szálnak – ami aztán rövid lesz – kell a hely. Ma már ruhaállványra akasztom, az sokkal praktikusabb. Sok mintát lehet találni az interneten, de kell a tapasztalat,

hiszen a szálát előre le kell szabni, a csomók meghúzásához is gyakorlat kell.” A tanárnő spontán készíti a díszeket: et-

től lesz igazán alkotó a folyamat a számára. Csak a nagy munkákat tervezi meg. „Egy esküvői kapunál persze nagyon meg kell gondolni a lépéseket.”

Mi lehet az oka, hogy ennyire divatba jöttek ezek a kézimunkák ma, amikor az ipar előnti a háztartásokat olcsó műanyag használati tárgyakkal és dekorációkkal? – érdeklődünk. „Pont ezért, az egyensúly miatt. Sokan felismerték, hogy a műanyagok nem tartalmaznak ilyen értéket, mint ezek az egyszerű anyagokból készült, mutatós tárgyak. És ebben benne vagyok én is: én csináltam. Kell valami, ami visszahoz minket a valóságba. A kézművesség a digitális világban visszavisz a természethez.”

A visszajelzés itt is fontos része a folyamatnak, Éva örül, amikor a vevői egy-egy fotón megmutatják, hova került a munkája.

Vajon a sok közül melyik a kedvence? „Az életfa. Sokat csináltam, kisebbeket, nagyobbakat. Mióta önálló életet élek, mindegyik lakásomban volt valamilyen fa. Életfa, fa- és levélmotívum: falra festve, parafából vagy matricán. Most makraméból készítem. A legújabb is ezt ábrázolja. Ez áll a szívemhez legközelebb.” Bizonyára szimbólum mivolta miatt is vonzza Évát.

A tanárnő rendszerint hétvégén él a hobbijának. Elárulja azt is: ha úgy érzi, sötét gondolatok, negatív spirál keríti hatalmába, a makramézás mindig segít

kijönni belőle, megnyugodni, átértékelni. Nehéz időszakokban jellemzően többet alkot. A mélyrepülések egyik jó orvossága ez, amint a piacozás is jó elfoglaltság.

„A szüleim kereskedők, gyerekkoromban gyakran jártam velük vásárra. Mi, gyerekek is be voltunk fogva, segítettünk nekik. Ismerős közeg, otthonosan érzem magam, abba a régi világba repít vissza, ezért szeretem. Szépen berendezem az asztalt, beszélgetek, ismerkedem az emberekkel.” Éva legszívesebben a budapesti Erzsébet téri Hello piac színes forgatagát szereti, más árusok munkáit is megnézi, kapcsolatokat épít a kézművesekkel. A Gozsdu udvar vásárán és vidéki városokban is megfordult már makraméival, például Cegléden, ahová gimnáziumba járt.

„ÉVA NÉNI, SIKERÜLT!”

A hobbiját nem kell kívül hagynia az iskolán sem: talán ő az ország egyetlen matematika-tanárnője, aki osztályfőnöki órán anyák napjára virágtartót készít diákjaival. Ebben a félévben technikaórákat is tart, ez pedig pluszlehetőség. A nyári táborokban is kézműveskednek: „Olyan büszkék, boldogan mondják később: »Éva néni, ki van akasztva a szobámban!« Sikerélmény nekik, hogy a saját kezükkel készítettek valami szépet.”

Az énektanítás, kórusvezetés a tanárnő szíve csücske. Gyerekkórusa van az iskolában, országos találkozókra járnak. A járvány miatt újra kellett kezdeni az építkezést, de a lendület megvan. „Jó együtt énekelni! Nagyon nehéz volt, hogy a bezártság idején nem lehetett énekórákat tartani. Aztán volt úgy is, hogy maszkban énekeltünk. Szeretem a kánonokat, főleg Bárdos Lajoséit: van vicces is, elgondolkodtató is. Nem könnyű kánont énekelni! Megtanít odafigyelni a másokra. Egyszerű, kétszólamú korálfeldolgozásokat tanítok a gyerekeknek, mert bár nehéz a szövegük, hiszem, hogy biztos igazodási pontot fognak jelenteni nekik később. Ha én lelkesen beszélek nekik, és elmondom, mennyire szépek, felfigyelnek rá, hogy milyen magas ez a zenei minőség.”

A Roszík Mihályról elnevezett iskola kis közösség: „Nyolc évfolyam, tíz osztály. Harminc alatt van a pedagógusok száma. Ha valami kihívás van, nagyon össze tudunk fogni. Kiállunk egymásért, és összeczárunk. Ez az elmúlt években is megmutatkozott” – jellemzi a tantestületet. Kántorból, énektanárból elkelve az

utánpótlás, jegyzi meg Éva, akinek a szüleitől árad: nem munkát, hanem hivatást kapott az Úristentől, bármelyik megbízatásáról kérdezzük is.

KÓRUS KOTTA NÉLKÜL

Evangelikuságának mélyre nyúló gyökerei vannak. „Szüleim evangélikusok, édesapám már sajnos nem él. Abban a templomban konfirmáltam Roszík Mihálynál, ami mellett most is dolgozom, sőt a mel-

tudtak mindent. Tanárként ő tanulta tőlük a műveket – meséli. „A befogadó környezettől megjött a kedvem, kórust szerveztem a gyülekezetben, koráléneklési versenyt indítottunk országos szinten. Nekem az evangélikusság közvetlenség, sallangmentessége is jelent. Családiasságot, ami bárhol, ahová megyek, közösséget teremt. Egyházkerületi találkozókra járok, Cantate vasárnapján megyei kórustalálkozót szervezek, 2017-ben

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

lette lévő utcában nőttek fel. Mondhatni: belenőttem az evangélikus egyházba.” A tanárnő megosztja velünk azt is: egy időre, mint sok fiatal, ő is távolabb került az egyháztól. Majd amikor második gyermeke, a fia megszületett, a keresztelest kérő beszélgetéskor a lelkész megjegyezte: szükség lenne egy tanárra az akkoriban induló evangélikus iskolában... Így lett Hepp Éva annak az iskolának a tanára, amely ma a konfirmáló lelkésze nevét viseli.

„Akkor alakult ki ott a szokásrendszer, a hagyományok, s én is akkor láttam bele igazán, mit jelent evangélikusnak lenni. Senki nem firtatta, »hol voltál eddig?«, nem kaptam szemrehányást, csak befogadtak: »Jaj de jó, hogy itt vagy!« Engem ideszereztek a gyülekezetbe.”

Éva életre szóló élményeket szerzett: Melitta nénitől – Roszík Mihály feleségétől – átvett egy énekkart, s az idős néni, bácsik, akik kottát nem ismertek, fejből

A föld sója rendezvényen képviselhetjük az egyházat. Különböző nemzetek között énekelni nagy élmény volt.”

Presbiterként is aktív: korábban szorososan dolgozott együtt Szilák-Túri Krisztinával. „Mondhatni, barátként. Kiegészítettük egymást, a gyülekezeti rendezvényeken jó volt együtt részt venni a szolgálatban. Most új, fiatal lelkészünk van Veczán Zoltán személyében.” Lelkesen készülnek – gyülekezeti szinten is – az iskola indulása harmincadik évfordulójának idejére.

Végül Éva legkedvesebb igéjére kérdezünk rá. „A Római levélben írja Pál: »...akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál...« Bármi történik velem, ez nekem erőt adó biztatás. Ha nem is értem, ha sötétben tapogatózom, ha rossz is, ami ér, Isten szándékából jóra válhat az életemben.”

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Tekintsünk Krisztus keresztjére!

Passió-előadások gyülekezeteinkben

VASZARY JÁNOS: BUDAPEST KÁLVÁRIA III. (1937)

Nem kérdés, hogy nemcsak szóval, hanem zenével és előadással is lehet prédikálni. Erre példa az idehaza már a 15. században elterjedt, a böjt időszakában előadott passiójáték, amelyben a résztvevők Jézus szenvedéstörténetét elevenítik meg. Körtételeinkben az idej passió-előadásokat ajánljuk olvasóinknak.

Rohanó, anyagi gondokkal és sok feladattal is terhelt életünkben egyre nehezebb a böjt elcsendesedést úgy megélni, hogy a lényege ne csak az értelmünkig, hanem egészen a szívünkig hasson.

Lehetőség a lelki megújulásra, ha a passiótörténet nemcsak szóban vagy zeneműben hangzik el, hanem előadás formájában is megelevenedik előttünk. Így láthatóvá és megélhetővé válik a világ drámája, egyben a legnagyobb kegyelmi ajándék. Ezáltal pedig eljuthatunk oda, hogy – Ordass Lajos szavaival – mi is óhajtjuk: „Uram! Keresztfád tövében Veled vágyódom beszélni.” Összeállításunkban három szervezet passióútjait ajánljuk.

PÁRBESZÉD – HALLGATÓKKAL

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem harmadéves teológushallgatói idén a Tolna-Baranyai Egyházmegye gyülekezeteit keresik fel Krisztus szenvedéstör-

ténetével. A tervezett forgatókönyvről Réz-Nagy Zoltán, az egyetem lelkésze elmondta: ez évben is hűek ahhoz, hogy a teológusok passió-előadása minden évben rendhagyó.

„Az idej alkalommal a koncepciót nagyban befolyásolta, hogy egy férfi és öt nő fogja Krisztus szenvedéstörténetét előadni. Jézus jól látható gesztusokban, pantomimszerűen fog megjeleníteni nagyheti eseményeket, a gondolatai hangbemondással hangoznak majd el – tudtuk meg az egyetemi lelkésztől. – A női szereplők Jézushoz közeli nőket fognak eljátszani. Megismerhetjük többek között Mária Magdalénát, Jézus édesanyját, Mária Magdalénát, Zsuzsannát és Kuza feleségét, Johannát. Ők kifejtik szorongásaikat, dilemmáikat, gondolataikat. A passiótörténet egyes eseményeit fogják egymással megbeszélni. Ez a nem megszokott perspektívájú előadás zenei elemekkel egészül majd ki.”

Missziói tekintetben nagy lehetőségnek tartják – tette hozzá Réz-Nagy Zol-

tán –, hogy nemcsak gyülekezeteknek, hanem a nagyhét első napjaiban iskolák számára is be tudják mutatni darabjukat: „Több száz fiatal tud részt venni előadásainkon. Számunkra is különleges élmény, amikor a diákok nyüzsgése egyre jobban elcsendesedik, és idővel érződik, hogy megérinti őket az előadás lényegi üzenete. A teológusok passiójátékának nagy hagyománya van gyülekezeteinkben. A fogadó gyülekezetek számára ez rendkívüli alkalom. Átalakul a templom színpadoterré, ahol nem elvont fogalmakban, hanem konfliktusokban, dramatizált jelenetekben jelenik meg az átütő erőjű történet, maga a passió. Ez önmagában olyan közösségépítő erőt, katartikus élményt hordoz, mely miatt nem csoda, hogy az előző években – a koronavírus-járványt megelőzően – templomainkban vagy telt ház volt, vagy legalább háromnegyedig megteltek a közösségi terek.”

Arra a kérdésre, hogy mit jelent a teológushallgatóknak a passió-előadás,

FOTÓ AZ EVANGÉLIKUS ÉLET ARCHÍVUMÁBÓL / SZABÓ ANDRÁS FELVÉTELE

Réz-Nagy Zoltán így válaszolt: „Életről szóló élményt! Aki ebből kimarad, az a teológusévek egyik legfontosabb közösségi szolgálatából marad ki. De ezt egyetemünk hallgatói tudják, ezért sose kell rábeszélni a harmadéveseket, mert mindenki tisztában van vele, hogy mennyire meghatározó ez a hét.”

A körút részletes programja az egyetem honlapján (uni.lutheran.hu) lesz elérhető.

MOZGÁSSÉRÜLT FIATALOKKAL

Húsz éve, 2003-ban Andorka Eszter evangélikus lelkész kezdeményezésére jött létre a mozgássérült-passió. Az előadások alapkonceptiója, hogy mozgássérültek és segítők együtt adják elő Krisztus szenvedéstörténetét. A koro-

Szuh András, a szövetség elnöke elmondta: idén Győr környékén, valamint nagypénteken egy budapesti templomban fogják előadni Krisztus szenvedéstörténetét. „Darabunk a klasszikus passió-előadások forgatókönyveire épül. Ez önmagában is megrázó, hiszen lényege, hogy rámutasson Krisztus értünk vállalt áldozatára. A passió önmagában is megrendítő történet, a mi előadásunk talán még inkább az, hiszen az előadók nemcsak »testileg ép emberek«, hanem mozgássérültek is. Ez felerősíti az üzenetet, más megközelítéseit, ezáltal mélyebb rétegeit tárja fel Krisztus szenvedéstörténetének, a nagyheti eseményeknek.”

Körútjukat a missziói cél mellett azért is hasznosnak tartja – fűzte tovább a gondolatot a Mevisz-elnök –, mert ezáltal a jelenlévők megismerhetik a szö-

A szervezők bíznak abban, hogy a körút mind a mozgássérültek, mind a segítők tekintetében is kihat a tagtoborzásra.

Az előadói oldalról Suzuh András így beszél: „A passió-előadások mozgássérült fiatalokkal önmagunk megerősödését, a közösségépítést is szolgálják, hiszen az egyhetes közös szolgálat, az utazások lehetőséget teremtenek arra, hogy még jobban összehozzon bennünket, résztvevőket.”

A körút részletes programja a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség honlapján (mevisz.hu) lesz elérhető.

ÉNEKBEN, SZÓBAN ÉS ORGONÁN

Tizenöt helyszínen lesz orgonazenés áhítat Hallgrímur Pétursson *Passió-énekek* című műve alapján az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának szervezésében. A szövegrészeket Vig Balázs gyülekezeti referens válogatta, a szövegeket Németh Zoltán lelkész, osztályvezető és Vig Balázs szóltatják meg. Az ötvenperces előadáson Tüzes Marcell Sámuel orgonaművész működik közre.

A választott mű szerzője, Hallgrímur Pétursson (1614–1674) evangélikus lelkész az izlandi irodalom máig meghatározó alakja. Fő művét, az 1656 és 1659 között született, a pietizmus hatásait mutató *Passió-énekeket* Ordass Lajos püspök fordította magyarra. Az először 1974-ben izlandi kiadásban megjelent, majd az Ordass Lajos Alapítvány jóvoltából 2013-ban újra kiadott fordítás minőségét, szakmai elismerését jelzi, hogy az akkori hatalom által a püspöki székéből elmozdított, így a gyülekezeti és pasztorális szolgálat helyett a tudományos munkára, fordításokra kényszerített püspök ezért a munkájáért kapta meg a reykjavíki egyetemtől a díszdoktori elismerést. A korszakot jól jellemzi, hogy a tiszteletbeli doktortá avatásán a püspök nem tudott részt venni, ugyanis nem kapott útlevelet.

„Szöveges és zenei előadás váltakozására, párbeszédére épül az orgonazenés áhítat, melynek keretében több alkalommal is lesz a gyülekezettel közös ének – árulta el Vig Balázs. – Pétursson műve ötven éneket tartalmaz, melyek mind a passiótörténetet dolgozzák fel. Ebből válogattuk ki azt a hét éneket, amelyek kimondottan Jézus kereszten elmondott szavainak a feldolgozásai. A bőjtői esten ez a hét ének hangzik majd el Johann Sebastian Bach művével váltakozva.”

■ G. Á.

FOTÓ A MEVISZ ARCHÍVUMÁBÓL

navírus-világjárvány miatt két olyan év is volt, amikor csak online formában lehetett elérni az előadást, idén azonban ismét útnak indul a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz), hogy több gyülekezetben is tanúságot tegyen a nagyhét lényegéről.

vetségük működését. „Azt is meg tudjuk mutatni, hogy segítőként hogyan vagyunk egységben mozgássérült testvéreinkkel” – árulta el. A sorozat nem titkolt célja így az, hogy felhívja a figyelmet a mozgásukban korlátozott emberekre, szociális érzékenységet is kívánjon.

A gyülekezeti és missziói osztály orgonazenés áhítatsorozatának helyszínei és időpontjai

Pestszentimre, február 27., 18:00 • Celldömölk, március 1., 18:00 • Csomád, március 2., 18:00 • Dunaújváros, március 3., 16:00 • Dunakeszi, március 8., 17:00 • Balatonfüred, március 10., 17:00 • Medgyesegyháza, március 14., 17:00 • Galgaguta, március 16., 18:00 • Nagykanizsa, március 17., 17:00 • Sárszentlőrinc, március 21., 18:00 • Farád, március 22., 17:30 • Sátorlajújhely, március 23., 17:30 • Gyón, március 24., 17:00 • Legénd, március 28., 17:00 • Bér, március 30., 17:00

Megnyílt szemek

„Üljön fel, és mondja meg, hányat mutat az óra!” – szólta a zöld ruhás, zöld sapkás, maszkos orvos, a műtő egy távolabbi falára mutatva. Előre mosolygott, mert tudta, hogy mi következik. Néhány perccel korábban ugyanis szintén meregettem a szemem arrafelé, mert akkor is erre kért, de egy homályos pacnin kívül nem láttam mást. Most pedig élesen, tisztán mindent. A másodpercmutatató ugrásait is. A műtőberendezés összes apró részletét. A szekrényben lévő gyógyszeresdobozok feliratait.

megfelelt páciensnek. A műtőasztalon fekvő az ember előbb a jobb, aztán a bal szeméhez illesztett, számítógép vezérelte, emberi kéz érintése nélküli, steril eszközbe nézve egy pár perces, lézerszínházi előadáshoz hasonló villódzást lát, aztán – megtörténik a csoda, és eldobhatja a szemüvegét, kontaktlencséjét.

Mivel évtizedek óta nagy biztonsággal végzik világszerte, és milliók esnek át rajta, a beavatkozásnak nincs már hírértéke. Hétköznapi dolog, mindenkinek elérhető. „Megnyílik a szem” – legalább-

kiközösítéséről, hitéről, vallástételéről és a farizeusok vakságáról szól. De ott van Bartimeus története, a két jerikói vak meggyógyítása, a vak és néma megszállotté és a bétsaidai vaké is.

Szemek, amelyek megnyíltak, életek, amelyek megváltoztak. Szemkontaktusok, amelyek létrejöttek. Lelkek nyíltak meg, és felismerték gyógyítójukban, Jézusban a Krisztust. Gyököcssy Endre pasztorálpszichológus *Gyógyulj meg, hogy gyógyíthass!* című kis könyve a *Kézfogás* sorozatból éppen a János 9-ben leírt történetet magyarázza. „A vakon született pedig: »elment azért és megmosakodott – és amikor megjött: látott!« Milyen egyszerű! Milyen tündöklően egyszerű! Milyen megrendítően, sírnivalóan, ujjongnivalóan egyszerű. Olyan »egyszerű«, mint a teremtés nyitánya: »És monda Isten: legyen világosság, és lőn világosság.«”

Prémium látásjavító kezelés – az életet megváltoztató és az örök életet is ajándékoló gyógyítás. Látás, amely tényleg nem függ már semmilyen eszköztől, mert a lélek látása, Jézus, a Krisztus, a Megváltó felismerése. Ő, az Úr teszi velük, közben megszólítja őket, kérdez: „mit tegyek veled?”, megszánja, megérinti és meggyógyítja „szemüket” – életüket. Megvallják hitüket és követik őt.

Számomra az evangéliumok legvigasztalóbb, csodálatos gyógyításai közé tartoznak ezek a történetek. A vakság terhétől megmentett emberek onnantól kezdve nemcsak a világot látják, amelyet addig soha, de az élet értelmét, a célt, amerre tartanak, az utat, amelyen járnak, az útítársakat, akik körülöttük vannak, a szépségeket és a veszélyeket, a fényeket és az árnyékokat is mind-mind látják.

Történetek, melyek magukban is elvarázsolnának, ha csak metaforaként olvasnánk; de igazak, Jézus és az ember találkozásának krónikái. Jézus ma is ugyanaz, s az ember, én, te, mi mind vakok vagyunk nélküle, s meggyógyítani egyszer és mindenkorra csak az ő áldott keze tud.

Áldott az a pillanat, amikor kimondhatjuk mi is: „Egyet tudok: bár vak voltam, most látok.” (Jn 9,25) Oculi vasárnapján ezért imádkozunk.

■ S.-K. D.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Elmondhatatlan érzés, nehéz volt szavakba öntenem. Mondjuk, nem is várt kiseloadást tőlem, pár ezerszer már átélte a doktor úr a frissen műtött betegek reakcióit. Több történet egy érzékszerv megjavulásánál – személyiséget érintő változás: eufória, szabadság, újfajta biztonságérzet, hála, de egy jó adag hitetlenkedés is a csodaszámba menő történet mezején járva. A „velem is megtörténhet?” érzése.

Prémium látásjavító kezelésnek hívják ezt az eljárást, amellyel rövidlátóknak adják vissza az éles látás képességét. Mindössze néhány perces, fájdalommentes lézeres beavatkozásnak kell alávetnie magát az előzetes orvosi vizsgálatokon

is ami az élességét illeti. Többé nem fordulhat elő a rövidlátók által ismert vicces vagy kínos „nyomorúságok” sora: hogy csak néznek, néznek egy irányba, de nem látnak, illetve hogy felvonná velük valaki a szemkontaktust, de ebből ők semmit sem vesznek észre...

Ha elmélyedünk az *Újszövetségben*, feltűnik, hogy az evangéliumokban – ahol nincs felesleges szó, minden feljegyzés drága és fontos tudósítás a megváltó Jézus életéről és tetteiről – meglepően sok vakgyógyítási történetet olvashatunk. Közülük az egyik *János evangéliumának* 9. része, egy teljes fejezet, negyvenegy vers! A vakon született meggyógyításáról, a következményekről, kihallgatásáról,

Az alkalom

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: AKRAM HUSEYN / UNSPLASH.COM

Nemrég ismét vissza kellett állnom a sokat utazók sorába. Több hónap kihagyás után meglepődtem, mennyi színházi előadás, koncert, kiállítás van meghirdetve. Mivel még mindig van kiskorú gyerek a háznál, megakadt a szemem az egyik gyerekdarab plakátján. Ó, hisz ezt remek lenne velük megnézni! Az időpont is emberbarát. Óvakodva kezdtem kutatni az apró betűs részeket, ahová az árat is el szokták rejtteni. A sok számjegy helyett azonban egy álomba illő feliratot találtam: „Ingyenes, de regisztrációhoz kötött.” Vagyis anyagi okok miatt nem maradunk le róla. Már csak regisztrálnom kell.

Aki ismer, azt talán nem lepem meg azzal, hogy nem volt nálam telefon. Sebaj, egy papírlapra firkantottam az elérhetőséget, és derűs szívvel készülődtem az élményre. Olyan régen nem voltunk színház-

ban, pedig nagyon sokat jelent számomra ez a műfaj. Hogy fognak örülni a lurkók is! És hogy mindez ráadásul ingyen! Szinte hihetetlen.

Aztán hazamentem, nekiláttam a napi teendőknek. Soha nem szoktam unatkozni, most is találtam elfoglaltságot bőven. Csak este villant be, hogy telefonálni kellett volna. Na, majd holnap! Másnap ismét eltelt a délelőtt, mire egyáltalán eszembe jutott az előadás. Hát ezt a munkát még befejezem, utána felhívom őket regisztrálni, gondoltam. Majdnem este lett megint, de még a zárás előtt sikerült telefonálnom.

„Milyen kár, hogy nem hívtam egy kicsit hamarabb. Épp az előbb ígértem el az utolsó jegyeket. Sajnos már nem tudok segíteni” – mondta a vonal túlsó oldalán a hölgy.

Elszomorodtam. Mekkora lehetőségtől estem így el! De jó lett volna, ha hamarabb

élek az alkalommal! Aztán ahogy továbbgondoltam, rájöttem, hogy már az elején elhanyagoltam azt a picit, amely rám volt bízva. Ha igazán odaszántan vágytam rá, hogy elmehessünk erre a színdarabra, akár arra is fordulhattam volna személyesen. Nem nagy távolság a művelődési ház. De persze a címet nem is igen néztem. Kényelmesebbnek tűnt a telefonálás.

Amikor hazaértem, akkor sem törődtem vele komolyan, hogy megtegyem, ami rajtam áll ezért az ajándék előadásért. Halogattam, tologattam azt a néhány perces kis odafigyelést, végül le is maradtam az egész műsorról. Hogy bánom már!

Ez az élmény most már nem lesz az enyém, de van más is, amit nem szabad így elszalasztanom. Az ige azt mondja, áron is vegyük meg az alkalmat. Vagy más fordítás szerint: „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.” (Ef 5,15–16)

Bizony vannak alkalmak, de nem végtelen mennyiségű. Sose gondoltam volna, hogy egyszer megtapasztalom a saját bőrömön, milyen az, amikor nem lehet istentiszteletre menni. Aztán a járvány megtanított rá. Kicsit összehúztuk magunkat. Talán mégsem tudunk mi olyan sokat a világról. Ideje az emberi értelem határait is belátni.

Aztán lehetett újra menni, de nem mertünk, elszoktunk tőle, valahogy nem lett nagy felbuzdulás, nem sodort el a templomba jövők tömege, elmaradt a hálaadó alkalom a szabaduláskor. Lassacskán csordogáltunk vissza a közösségekbe. És ez nemcsak a gyülekezetet, hanem a kórusokat, munkatársi köröket is érintette.

Most a megemelkedett energiaárak miatt ismét nem egyszerű találkozni. Örülünk, ha van fűtött hely, ahol összegyűlhetünk, de viszonylag kevés a lehetőség. Kevesebb, mint amikor nincs korlátozás. Ha mégis van rá jó alkalom, hogy találkozzunk, ígét hallgassunk, egymást építsük, nem vesszük-e olyan félvállról, ahogyan én a színházjegy-regisztrálást? Ó, majd később, nem sürgős, nem szalad el az alkalom. Pedig dehogynem! Fájdalmasan el tud múlni a lehetőség a megtérésre, a kibékülésre, a megbocsátásra.

Nagyon fontos lenne néha megállni és belegondolni, hogyan sétál körbe-körbe a másodpercmutató. Tudatosítani, hogy ezek a kicsi lépések a mi időnk múlását is jelzik. Ne teljenek a másodpercek, órák, napok hiába!

■ FÜLLER TÍMEA

Van szabadulás a rémálomból?

A sziget szellemei című filmről

Egyszer rémálmom volt: egy ház tetején álltam, és láttam, hogy akkor még apró gyermekem a háztető szélére csúszik, és lezuhan. Iszonyú volt álomban állni és látni, hogy be fog következni a szörnyűség, és én nem tudok ellene tenni semmit, végig kell nézmem azt, aminek a végét előre láttam, és amitől rettegtem. Ijedtemben felébredtem, és hálás voltam, hogy hallottam kisgyermekeimet szuszogni a szomszéd szobában.

De az érzés nem hagyott nyugodni. Milyen az, amikor tudod, hogy jön az iszonyat, és te nem tehetsz ellene semmit? A görög mitológiai trójai királynak, a jóstehetségű Kasszandrának az volt a büntetése, hogy bár előre látta a közeledő szörnyűséget, de senki nem hitt neki, így végig kellett néznie a bekövetkeztét. A görög drámák szereplői is úgy rohannak saját tragédiájuk felé,

mint egy gőzmozdony a szakadék felé, amelyet nem lehet megállítani.

Nemrég volt egy ilyen élményem: egy filmet nézve éltem meg ugyanezt. *A sziget szellemei* című, Oscar-díjra jelölt filmről van szó (e cikk megjelenése után nem sokkal már tudni fogjuk, hogy nyertes lett-e).

NAGYRA VÁGYVA

Ahogy néztem, egyre kínosabban éreztem magam. Pedig milyen szépen indult minden! Van egy gyönyörű, békés kis szigetet valamikor száz évvel ezelőtt, gyönyörű ír zene, takaros házak, idill. A szárazföldön ugyan polgárháború dúl, de ennek csak a szele éri el az ott élőket. Minden nap ugyanaz: kihajtjuk a teheneket legelni, majd a kocsmában beszélgetünk a haverokkal. Ezt teszi a film kissé butácska, de jószívű főszereplője, Pádraic is.

Egészen addig, míg legkedvesebb barátja, Colm váratlanul megszakítja vele a kapcsolatot. Rájön, túl rövid az élet ahhoz, hogy ilyen értelmetlen csacsogásokkal töltsse ki a napjait: ő valami nagyot akar alkotni, zenét szerezni, nagy nevet akar, olyat, mint Mozarté. Úgy érzi, döntenie kell: vagy kedves és emberséges lesz, de csak az őt körülvevők ismerik, vagy naggyá, ismertté lesz, de hátat fordít barátainak – és ő ez utóbbi mellett dönt. (Az külön történet, hogy nem veszi észre: saját hétköznapiaságáról nem a többiek tehetnek – szeretne nagy ember lenni, de nincs meg hozzá a képessége.)

MEGSZOKSZ VAGY MEGSZÖKSZ

Colm megtiltja barátjának, hogy közeledjen hozzá, és esélyt sem ad neki arra, hogy az tisztázza a helyzetet. Örült fennegetésével – hogy saját magát csonkítja meg, ha volt barátja hozzá merészel szólni – olyan lelki csomót készít, amelyből nem lehet kiszabadulni: minden tisztázási kísérlet, minden békülési szándék egyben hadüzenetté is válik. Ha Pádraic tudomásul veszi az elviselhetetlent, akkor marad a gyűlölet, ha tesz ellene, azal pedig csak tovább szítja. Nincs megoldás. Pádraic pedig túl együgyű ahhoz, hogy elfogadja ezt a kilátástalanságot.

Illetve egy megoldás lenne: otthagyni az egészséget, vállalni a kockázatot és elmenni a szigetről, tehát kimenekülni a labirintusból, amelyet a maguk számára építettek. Ehhez azonban kell az a tudás, bölcsesség, amely engedi, hogy kilásson ebből a mocsárból – ám ez egyikőjünkben sincs meg. Ez egyetlen emberben van meg a szigeten: Pádraic nővére, Siobhan látja a helyzet tarthatatlanságát, és elmenekül.

Nyomasztó látni, hogyan lesz egy kedves, idilli világ rémálommá. Az első pillanatban az, ahogy a film a kisembereket szeretetteli, ironikus módon ábrázolja, *Az én kis falum* című cseh vagy *Az angol, aki dombra ment föl és hegyről jött le* című brit filmet juttatja eszembe. Amikor elhangzik a fenyegetés – ha a közelemben jössz, megcsónkítom magamat –, az ember egy pillanatra azt hiszi, félrehallottam, ez csak poén, jó kis groteszk mondat. De ez tényleg megtörténik, ráadásul Colm még azt se érti, hogy ezzel saját maga számára teszi lehetetlenné, hogy megalkossa az óhajtott nagy művet. És amikor ezt látom, azt érzem, egy rémálomba csöppentem bele, amelyet nem a józan ész, nem a szeretet, hanem valami idegen gonosz hatalom irányít.

ÁLLJ MEG!

A címben szereplő szellemeket véleményem szerint a történetben egy öregasszony testesíti meg, aki igazán misztikus lény, nem is ember, nem is szellem, de jelenléte a halált jelképezi. Épp ennek a kikerülhetetlen végzetnek, idegen hatalomnak a szimbóluma.

Miközben én a képernyő előtt vagy a moziban ülve látom, merre megy a történet, legszívesebben rájuk üvöltlenék: „Hé, állj már meg!” Eközben azt kell megélnem, hogy a szereplők vakon rohannak saját végzetük felé. Illetve a végén már nem is vakon: Pádraic a film végén pontosan látja, hogy ez a háború semmire nem lesz jó, és mindkettőjüket elemesztí, de tudatosan folytatja.

Hogy jutunk el idáig? Miféle sors, végzet vezet bennünket a tudott pusztulásba? A film nem ítélkezik, nem értelem, hanem bemutat. Talán éppen ezért ilyen nyomasztó: ha értelmezhető lenne, ha logikája lenne ennek a rémálomnak, a kiutat is megtalálnánk belőle. De ezek az emberek be vannak zárva nemcsak a szigetükre, hanem zárt gondolataikba, öngerjesztő gyűlöletükbe is. És hiába

írja Siobhan, hogy gyere, itt a városban van egy ágy, egy szoba, ami rád vár – az az van kilépési lehetőség –, hiába, hogy Pádraic mindent elvesztett, amit szeretett (nővérét, barátját, kedvenc háziállatát), nem képes kilépni a körforgásból, amely a pusztulásba vezet.

Szeretem a gondolatsoraimat valamiféle pozitív, a megnyugvás felé vezető gondolattal zárni. Most sajnos nem tudom,

hiszen a film is úgy ér véget, hogy az értelmetlen háborúnak nincs vége, és nem is lesz. Nincs happy end, de még megfogalmazható tanulság sem. Csak a gyomoroszorító élmény: mire vagyunk képesek mi, emberek, ha beleszorulunk saját nézőpontunkba, gyűlöletünkbe, és nem hallgatunk arra, aki üzen: gyere velem, van világ a magatok által létrehozott poklon túl!

■ HEGEDŰS ATTILA

JELENETFOTÓK A SZIGET SZELLEMEI CÍMŰ FILMBŐL

A budavári evangélikus szabadegyetem következő alkalmát március 13-án, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnijában (1014 Budapest I. ker., Táncsics Mihály u. 28.). *Ház – színház – egyház* címmel lesz beszélgetés Gryllus Dorka és Simon Kornél színművészekkel. Az alkalomra a belépés ingyenes. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Akadémiai napok. Idén *A ránk bízott világ védelme* címmel hirdettük meg az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem akadémiai napjait. A teremtésvédelem új keletű kifejezés, egyre gyakrabban találkozunk vele, ám úgy gondoljuk, mégsem elégszer. Ezért hívogatunk együtt gondolkodásra május 15. és 20. között Piliscsabára, az evangélikus Béthel konferencia-központba. Konferenciánk programját esténként kulturális programok és a témához kapcsolódóan filmvetítések színesítik. Áldozócsütörtökön a szokott módon együtt ünnepeljük a mennybemenevelt úrvacsorás istentisztelet keretében, majd kirándulunk Esztergomba. Jelentkezni április 28-ig lehet az epmsz1969@gmail.com e-mail-címen. További információ: epmsz.eu.

Teológia – nem csak teológusoknak

Luther-konferencia Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban • március 31. – április 2.

Program:

Március 31., péntek: 16.00–18.00 Érkezés, bejelentkezés • 18.00 Vacsora • 19.00 Köszöntés, bemutatkozás, éneklés – Isó Dorottya és Hafenscher Károly • 19.30 Hafenscher Károly: *Ki akar itt latinul misézni? – ötszáz éves a Formula missae* • 20.30 Esti áhítat – *Isten képeskönyve I. A szőlőmunkások (Mt 20,1–16) + (Luther – Litanía magna)* Igehirdetés – Gáncs Péter

Április 1., szombat: 8.00 Reggeli áhítat – *Isten képeskönyve II. – Az elrejtett kincs és az igazgyöngy (Mt 13,44–46)* – Németh Szabolcs • 8.30 Reggeli • 9.30 Reuss András: *A világi felsőbbbségről/felelősségünkről (1523–2023)* • 10.30 Szünet • 11.00 Csepregi Zoltán: *Az utolsó békeév? 1523 Luther életművében* • 12.30 Ebéd • 15.00 László Virgil: *Kezet foghat-e Pál apostol és Luther a 21. században?* • 16.00 Szünet • 16.30 Ittész Gábor: *Fél lábbal a síron túl: Luther a feltámadásról prédikál az Első korinthusi levél alapján* • 18.00 Vacsora • 19.00 Bácskai Károly: *A név kötelez – Keresztény elköteleződés 1Pt 5,5–11 alapján* • 20.00 Esti imádság – *Isten képeskönyve III. – A farizeus és a vámszedő (Lk 18,9–14)* – ígét hirdet Fabiny Tibor. Április 2., virágvasárnap: 8.00 Reggeli • 9.00 Szakács Tamás: *A „simul iustus et peccator” paradoxonja* • 10.15 Záró istentisztelet: *Isten képeskönyve IV. – A nagy vacsora (Mt 22,1–10)* – Gáncs Péter • 11.45 Ebéd.

A konferencia háziasszonya: Isó Dorottya veszprémi lelkész. Minden érdeklődőt szeretettel várunk. Jelentkezni lehet a revfulop@lutheran.hu e-mail-címen vagy a 8253 Révfülöp, Füredi út 1. postacímen. A sajnálatosan jelentősen megnövekedett energia- és élelmiszer-, nyersanyagárak miatt intézményünk jelentősen emelte az árakat, de a konferenciát egyházunk támogatja, így a részvételi díj teljes ellátással 28 ezer forint.

TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE

GOMBOS MIKLÓS
ÉS FIA, FERENC

www.harangontes.hu

Cím:
2162 Órbottyán
Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Mobil:
+36 30 9489575
+36 30 7288161
Tel.: 06 28 360 170

E-mail:
gombosmi@harangontes.hu
info@harangontode.hu

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

Templomok elektromos padfűtésének kivitelezésével foglalkozik negyven éve működő családi manufaktúránk. Hazánkban közel ötszáz templomban az általunk készített fűtést használják. Harmincéves karbantartási üzemidő; energiatakarékos rendszer; nyolc év garanciával és teljes körű áramszolgáltatói ügyintézés. Elérhetőségünk: Correct-Vill Team Kft., Almásy Ákos ügyvezető • www.correctvill.hu; telefon: (+36) 30/356-5023.

A **KÖTŐSZÓ** blogot lutheránusok
– újságírók, lelkészek, teológusok és civilek – írják:
nem csak evangélikusoknak.

KÖTŐSZÓ
A világ lutheránus szemmel

cikkek
videók
podcastok

egyházi
aktualitások

kultúra

teológiai
témák

társadalmi
kérdések

kotoszo.blog.hu

Mozaikok egy báró életéből

Radvánszky Albert egyetemes felügyelő emlékezete – 3. rész

Radvánszky jól érzekelte, hogy a háború utáni koalíciós kormányzással egy időben a kommunista párt fokozatosan egypárti diktatúrát épít ki Magyarországon. Az ateista ideológiájú új hatalom demokrácia- és egyházellenes megnyilvánulásai ellen határozottan fellépett. Kapi Béla püspökkel közösen jegyezték például azt az 1946. májusi beadványt, amelyben tájékoztatták Tildy Zoltán köztársasági elnököt az evangélikus egyházvezetésnek az államrendhez és a politikai rendszerhez való viszonyáról. Az egyetemes elnökség szükségesnek tartotta ezt kinyilvánítani, mert a „napisajtóban és politikai pártgyűlésen fenyegető támadások hangzottak el az egyházzal szemben, s az állam és egyház szétválasztását, az egyházi iskolák sürgős államosítását követelték”.

Az egyetemes felügyelő 1945–1946-ban a hazai s jelentős részben evangélikus vallású németység kollektív megbélyegzése és kitelepítése ellen evangélikus és közös protestáns egyházi beadványok sorát írta alá. 1948 tavaszán részt vett a felekezeti iskolák államosításáról, valamint az állam és az egyház megegyezéséről Rákosiékkel [Rákosi Mátyás (1892–1971) ekkor az országban a tényleges hatalmat gyakorló Magyar Kommunista Párt főtitkára, miniszterelnök-helyettes

és államminiszter – a szerk.] folytatott tárgyalásokon. Ezeken is következetesen egyházának érdekeit képviselte.

1948 – ÜNNEPLÉSTŐL A FOGSÁGIG

1948 tavaszán tömérdék gratuláció érkezett az egyetemes felügyelői irodára báró Radvánszky egyházvezetői szolgálatának huszonötödik évfordulójára. Bár a költői, olykor túlzó képekben tobzódó elismerés-

sek nemcsak a vezetői erényeit domborították ki, de a „kötelező körökön” túl azt is kifejezték, hogy Radvánszky sokszorosán rászolgált a közbizalomra. Hú maradt 1923-ban tett esküjéhez, a székfoglalójában mondottakhoz, de hitvalló őseihez is. Méltó utódként ő is jelentős egyházmen-tő, -védő és -építő munkát végzett. Id. dr. Pröhle Károly professzor mutatott rá, hogy mindezt épp abban a huszonöt évben tette, amely az egyház „történetének nehéz küzdelmekben, új meg új feladatok megoldásában, de egyúttal belső megerősödésben is egyik leggazdagabb időszaka” volt.

Az ünnepélyes tirádák mellett az őszinte aggodás és a féltő szeretet hangja is megszólalt. Amint a csurgói gyülekezet tagjai utaltak rá, nehéz idők jönnek, „a világ most újra megtelik bizonytalansággal és rettegéssel”.

A kommunista diktatúra céljai között az egyházak és a történelmi magyar nemesség likvidálása egyaránt szerepelt. ►

Radvánszky Albert arcképes igazolványát a hivatali utóda, dr. Reök Iván egyetemes felügyelő írta alá 1951. május 23-án

Báró Radvánszky mindkét politikai szándéknak célpontja volt. Mondhatni „duplán reakciós” volt, hiszen „anakronisztikus” származása révén nemcsak osztályellenségnek számított, de mint reakciós egyházi személyt is számontartották, aki szoros szálakkal kötődött az „ellenforradalmi” Horthy-rendszer vezetői elitjéhez. Az „ántivilág” idős képviselőjének aligha volt sokáig maradása az egyház élén.

Radvánszky 1948 tavaszán sorra kapta a fenyegetéseket, amelyekben visszatérő elemként jelent meg a koronaéri múltjával kapcsolatos – koholt – vád. Dr. Reök Iván orvos, az Országos Luther Szövetség elnöke azzal riogatta a püspököket, hogy a kormány provokációnak tekinti, és sajtóbotrányt rendez, ha az egyház a huszonötödik évfordulón megünnepeli azt a Radvánszkyt, „aki Szálasi esküjénél asszisztált”. Ordass püspök azonban visszautasította a rágalmat: „Az az igazság, hogy Radvánszky nem vett részt Szálasi eskütételén!” Rákosi kijelentette, nincs szükség semmiféle ünneplésre, sőt „meg kell mondani Radvánszkyknak, »elég öreg bútor már«, éppen ezért álljon már félre!”.

Az uraiújfalui hívek a gratulációjukban „kiváló órallónak” nevezték Radvánszkyt, és sokan mások is az órhelyén szilárdan álló egyházvezetőt látták benne. Mindez sajátosan rímelt Rákosiék 1948-ban oly sokat hangoztatott követelésére, az úgynevezett őrségváltásra. A politikai szempontok szerint végrehajtott személyi tisztogatások egyik legelső evangélikus egyházi áldozata ugyanis épp báró Radvánszky volt, akit 1948 nyarán koncepciós eljárás révén távolítottak el az evangélikus egyház egyik legfőbb „ór-helyéről”.

BÖRTÖN, PER

1948 tavaszán Joób Olivér nyíregyházi lelkész is jókívánóságát fejezte ki Radvánszkyknak: „Isten engedje, hogy az elmúlt huszonöt évnél nyugodtabb és békésebb időkben hosszú ideig vezethesse egyházunk ügyeit.” Ez azonban már nem adatott meg neki.

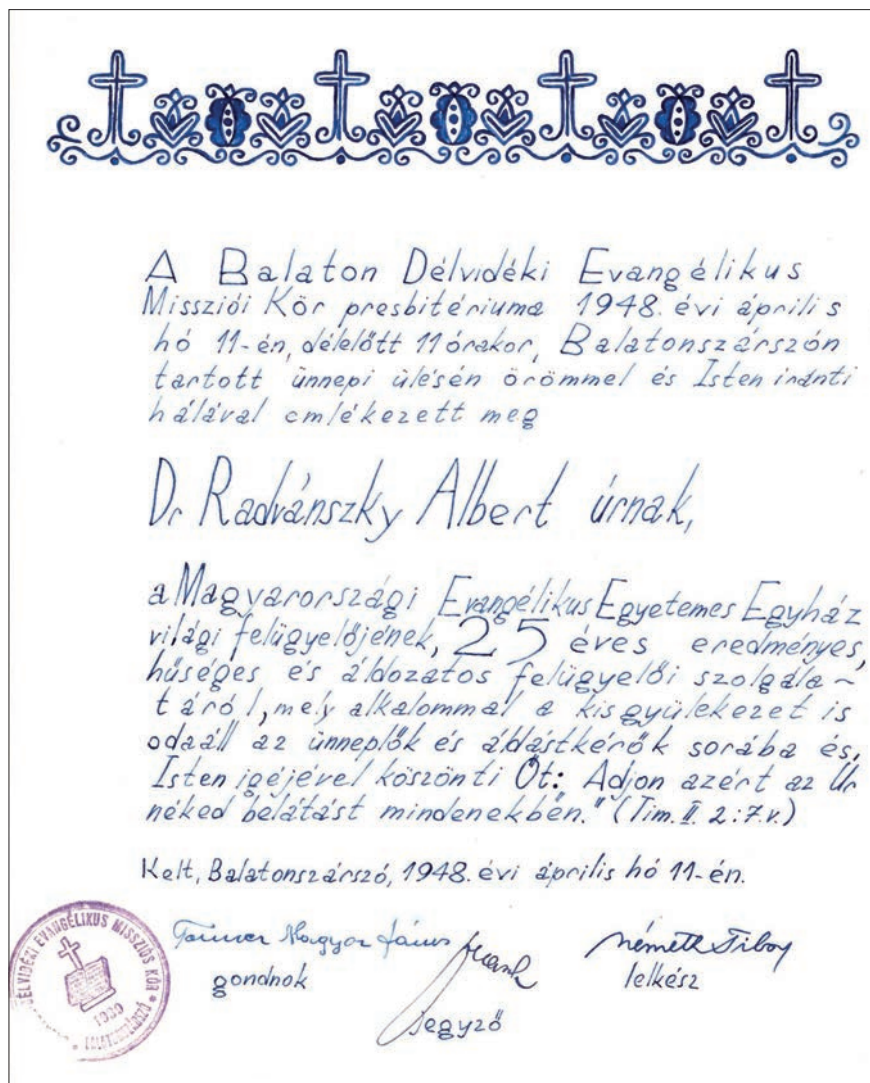
„Elvitték a detektívek Radvánszky Albert báró urat. Vizsgálatot tartottak a pénztárban, a püspöki hivatalban, az egyetemes irodán. Minden iratot átnézték. Egy csomót el is vittek. [Vargha Sándort] elvitték a Csokonai utcába, a gazdasági rendőrségre. Azt mondják, ott berendezett vallatóhelyiségek vannak.

Két nap múlva báró urat is már odavitték (csütörtökön 26-án este). Ordass püspök urat a lakásán tartják őrizetben. [...] Most valami szabálytalanságot keresnek gazdasági vonalon, hogy vádat emelhesenek. Eddig még úgy tudom, nem találtak semmit. De ha nincs is, ők fognak találni” – összegezte az eseményeket egy levél ismeretlen írója 1944 nyarán a Svájcban tartózkodó báró Radvánszky Antalnak. (Radvánszky Albert unokaöccse, Radvánszky Antal [1908–1996] bankszakember, a Magyar Nemzeti Bank vezértitkára volt, 1943-tól részt vett az angolszász orientációjú titkos magyar diplomáciai kísérletekben; 1944. március legelején utazott Svájcba, ahonnan nem tért haza.) Híradása lényeglátó leírása az Ordass és munkatársai ellen indított hadjárat kezdeteinek.

Ordass püspökhöz hasonlóan Radvánszky Albert félreállítását is a gazdasági

rendőrség közreműködésével hajtották végre. Miután a Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának Gazdasági Rendészeti Ügyosztálya 1948. augusztus 24-én házkutatást tartott a báró Üllői út 16. szám alatti lakásán, őrizetbe vették. Szeptember 10-én előzetes letartóztatásba került. Az Ordass Lajos és társai (azaz Radvánszky Albert és Vargha Sándor) elleni per egyik vádlottjaként büntetőeljárás indult ellene fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés, illetve külföldi követelés be nem teljesítésének (szándékos elmulasztásának) büntetése miatt.

Augusztus–szeptember folyamán a rendészeti osztályon többször kihallgatták. A budapesti uzsorabíróság különtanácsa a főtárgyalás első napját szeptember 28-én tartotta meg. Ezen Radvánszky a hosszú kihallgatás alatt fáradtságra hivatkozva előbb kérte, hogy leülhessen, később gyógyszert kellett be-

A Balaton Délvidéki Evangélikus Missziói Kör presbitériumának gratulációja Radvánszkyknak a huszonöt éves egyetemes felügyelői jubileuma alkalmából. Balatonszárszó, 1948. április 11.

III. Az ideiglenes lakás kijelentését igazoló szelvény.

Az ideiglenes lakás, amelyből távozik:

Budapest város II kerület Vöröshadsereg utca 123/A ház fszt ajtó.

A kijelentett személy	oszládi és utóneve: (esetlegesen előbbi neve)	Radvánszky Albert		
	atyjának oszládi és utóneve:	Radvánszky János	anyjának leánykori oszládi és utóneve:	Radvánszky Sarolta
	születési helye:	Pusztavarsány város, kőszeg, Magyar ország	éve: 1880	állampolgársága: magyar
	állása, foglalkozása:	v. egyházfelügyelő	milyen minőségben lakik e helyen:	gyógykezelt
	hová távozik? :	Magyar ország Budapest	város kőszeg VIII. Üllői	utca tér 16/a szám

Budapest 1950 év február napján.

A kijelentőlap kitöltésére kötelezett személy aláírása. *Radvánszky Albert*

A szállásadó aláírása. *[Signature]*

A nyilvántartókönyvbe való bejegyzést igazolom. *[Signature]*

A nyilvántartókönyv vezetőjének aláírása. *[Signature]*

Kijelentőlap a Félé Diakonissza Kórházból, ahol Radvánszky Albertet 1948. szeptember 29-től 1950 februárjáig gyógykezelték

vennie. A hatvannyolc éves s a fogsága alatt is betegeskedő Radvánszkyt a második tárgyalási napon (szeptember 29-én), Vargha Sándor kihallgatása alatt a helyszínen szívroham érte. Csajthay Ferenc elnök ezért pár percre felfüggesztette a tárgyalást, mialatt dr. Kelemen Endre törvényszéki orvos szakértő a helyszínen megvizsgálta a vádlottat. Szakvéleménye alapján a tárgyalást október 1-jére elnapolták.

Egy ifjú evangélikus teológushallgató, Fabiny Tibor (a későbbi egyháztörténet-professzor) szemtanúja volt az eseményeknek: „A Markó utcai első bírósági tárgyalás karzatán – mint teológiai tanulmányaimra készülő ifjú – többedmagammal részt is vehettem. Radvánszky Albert a tárgyalás kezdetén rosszul lett, összeesett.” Az orvos szakértői referátum szerint Radvánszky vádlottat azonnal kórházba vitték, de állapota továbbra sem teszi lehetővé, hogy a főtárgyaláson jelen legyen. A tárgyalást lefolytató különtanács ezért az egyetemes felügyelő ügyét „betegsége miatt” elkülönítette, és arról később kívánt határozni.

Radvánszky szeptember 29-én dr. Farkas Mária igazgató főorvos, diakonissza főnöknő segítségével az evangélikus diakonisszák Félé-egyesületének kórházába került. A gazdasági rendőrség ugyanezen a napon ismét őrizetbe vette. Dr. Elefánti Ervin rendőr őrnagy értesítette dr. Farkas Máriát, hogy tekintettel a nevezett egészségi állapotára, rabkórházba szállítását mellőzi, de a rendőrhatalom engedélye nélkül az ápolókon kívül mással nem érintkezhet, a kórházat nem hagyhatja el, s más kórházba is csak a hatóság engedélyével szállítható át.

Miután az igazságügyi miniszter rendelkezése alapján Radvánszky ellen később megszüntették a bűnvádi eljárást, és tovább a szabad mozgásában sem kor-

látozták, 1950. február 19-én elhagyta a Félé kórházát. Ápolása és gyógykezelése ezek után az Üllői úti otthonában folytatódott.

NYUGDÍJASKÉNT, SZERETETOTTHONBAN

A betegség, akárcsak Szalasi eskütételkor, most is sikeres „menekülő útvonalnak” bizonyult, ezúttal azonban báró Radvánszky egyházvezetői szolgálatának végét is jelentette. Amikor elhagyta a Félé-kórházat, már jó ideje nem volt egyetemes felügyelő.

1948. augusztus 28-i lemondását az egyetemes presbitérium 1949. februári ülésén vette tudomásul. Utolsó évet egyházi nyugdíjasként a hűvösvölgyi szeretetotthonban töltötte. „A Budai Evangélikus Szeretetotthon halk szavú, csendes öreg eltartottjaként fejezte be hányatott életét” 1963. február 5-én „magányosan és szegényen” – írta rá emlékezve nekrológiájában Fabiny Tibor az *Evangélikus Naptár* 1993. évi kötetében. A Farkasréti temető ősi családi kriptájában helyezték örök nyugalomra február 12-én szűk gyülekezeti és családi körben. Radvánszky Albert nőtlen és gyermekektelen volt, gyászjelentését unokahúga, özv. K. Héderváry Károlyné született Lindelof Sarolta adta közre.

Az országos evangélikus hetilap, az *Evangélikus Élet* csupán néhány sorban közölte halálhírét. Az egyház hivatalos sajtója 1963-ban egy nekrológ erejéig sem vállalta fel az egykori felügyelőt. Egyháza azonban sajátos módon kétszer is rehabilitálta. Először 1956. december 11-én, amikor az egyetemes egyháztanács határozatban mondta ki, hogy báró Radvánszky 1948 nyarán nem önként, hanem személyes szabadságától megfosztva, kényszer hatására mondott le tisztségéről. Másodszor 1992-ben, a

Harmati Béla püspöksége idején lezajlott eljárásban szerepelt a neve a rehabilitáltak névsorában.

„Lelkiismeretes, pontos, kötelességtudó embernek ismertem meg, akinél pompásabb vezető tisztviselő még nem ült az egyetemes felügyelői székben. Különösen pénzügyekben volt jártas és előrelátó. Az egyetemes egyház pénzügyeit nemcsak megfelelően intézte, hanem ügyes pénzügyi politikával tudta biztosítani terveinek kivételét és az egyetemes egyház szükségleteinek fedezését. Az egyház lelki dolgai iránt azonban kevés érzékkel bírt. A forrongó események mélyére tekintő történeti fantáziája pedig, mely jelekből és jelenségekből következtetni tud az eljövendőkre, egyáltalában nem volt. Velünk közvetlen, meghitt és bizalmas volt, másokkal szemben pedig hideg és elkedvetlenítően merev. Kévesen ismerték igazi mivoltában. Legtöbben félreismerték, pedig nemcsak a becsülést, hanem a szeretetet is megérdemelte” – írta Kapi püspök egykori elnöktársáról. A bizonyára emberi gyarlóságoktól és hibáktól sem mentes báró Radvánszky Albertről, aki súlyos történelmi időkben történelmi jelentőségű egyházvezetői munkát végzett.

■ MIRÁK KATALIN

A szerző történész, egyházunk tényfeltáró bizottságának elnöke, az Evangélikus Országos Levéltár levéltárosa.

Az írás részlet a szerző hosszabb tanulmányából, amely „Talentumaival megáldotta, szolgálatra elhívta” – Báró Radvánszky Albert (1881–1963) egyetemes egyházi és iskolai felügyelő élete és szolgálata címmel jelent meg A 20. századi magyar protestáns közéletiség arcképcsarnoka című kötetben (szerk. Petrás Éva, Barankovics István Alapítvány, Budapest, 2020, 133–156. o.).

Te vagy a látás Istene *(1Mózes 16,13)*

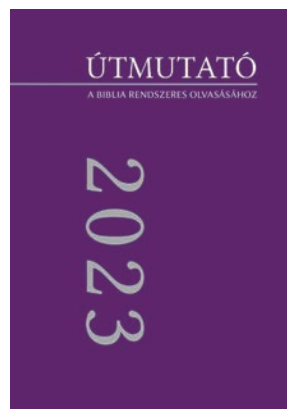

**Előre látod sorsomat,
Kezedben tartod azt.
Te vagy a látás Istene,
Hogy mi van benne tervedbe,
Te tudod, hiszen te alakítod.**

**Látás Istene vagy,
Látod örömeimet és bajomat,
Jól tudod mostani nyomorúságomat,
Látod, hol kell még és mit megtanuljak,
Miben kell Rád jobban hasonlítak.**

**Te vagy a látás Istene egyedül.
Ki benned hisz, az mind üdvözüül.
Látod múltamat, te tudod jelenem,
Jövőmet is a te kezvedbe leteszem.
Nekem homályos még a látásom,
De köszönöm, hogy fiad munkáját láthatom.
Meváltását, kegyelmét ma is elfogadom,
Amit az igéből megértek, továbbadom.
Igaz, itt a földön rövidlátó vagyok,
De Jézusban bízom, és hozzá fordulok,
Ő nekem itt a szemüvegem,
Benne kitisztul látásom, ha Őt követem.**

**Te vagy a látás Istene,
Rád hagyatkozom, te vezess ma is.
Rád támaszkodva haladok az úton,
Benned bízva tisztul ki a látásom.
Biztonságban csak nálad vagyok én,
Mert a te szemed előtt vagyok szüntelen,
Te látod és tudod előre történetem,
Bizalommal megfogom szorosán kezedet.
Te vagy a látás Istene,
Továbbra is te vezess engemet.**

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: DANIEL SESSLER / UNSPLASH.COM

A verset Dezméri Mária kolozsvári evangélikus testvérünk küldte; a versírásra és a hálaadásra az év igéje sarkallta, miután kézhez vette az idei evangélikus bibliaolvasó *Útmutatót*.

FOTÓ: LAMBERT ATTILA / MAGYAR KURÍR

Mennyi fájdalom van körülöttünk

Ökumenikus imádság hamvazószerdán Pannonhalmán

Ökumenikus bűnbánati szertartásra hívott a Pannonhalmi Főapátság hamvazószerda estéjén a monostor templomába. Több mint harminc evangélikus és református lelkész imádkozott február 22-én a bencés szerzetesközösség tagjaival és a bencés gimnázium diákjaival. Igét hirdetett Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke.

Hortobágyi Cirill főapát a köszöntő szavaiban felidézte: a hamu az élet mulandóságára, törekenységünkre figyelmeztet, bűnbánatra és felelősségünkkel való szembenézésre ösztönöz. Sötét mementó, a bűnbeesés, az Istentől való elszakadás jele. Isten azonban Krisztus keresztjében új jelentést ad a szenvedés idején a halálnak. Krisztus alászállt a halálra, de Isten új életre keltette.

Igehirdetésében Szemerei János evangélikus püspök egy közelmúltbeli finnországi tragédiát idézett fel: az ország ötödik legnagyobb temploma porig égett, egyetlen kereszt maradt meg, Krisztus keresztje, mely a mulandóságról beszélő hamu felett az örökké valót hirdette. Krisztus keresztje számunkra ma is a győzelem és a remény szimbóluma. Erre nagy szükségünk van, azt látjuk ugyanis, hogy elszabadultak a pusztítás

erői. A finn tragédia kétszeresen az: nem „idegen kéz” tette, hanem egy idős finn ember, aki aztán magára gyűjtötte saját házát.

Mennyi fájdalom van körülöttünk! – mutatott rá Szemerei János. Háború, földrengés, hatalmi vetélkedés erőforrásokért, a megrendült gazdaság kihatásai. Érezzük tehetetlenségünket. Kibillentünk biztonságérzetünkől, mely talán eredendően hamis volt, s talán szükség is volt erre. Hiszen a történelem is azt mutatja, mindig ilyen volt az élet. Így talán tudunk arra figyelni, hogy van kapaszkodó ebben a törekeny világban, mégpedig Krisztus keresztje, mely közös kincs a sok részre szakadt egyházai számára.

A hamu a törekenységünkre mutat rá, de egyben ráirányítja figyelmünket egy lelki útra. Hamvazkodunk, elindulunk ezen az úton az Örökkévalóval való találkozás felé.

Krisztus létmódját követve kell haladnunk, az erősít bennünket, hogy ő is végigjárta a fájdalmas és nehéz utat, majd a halált legyőzve megnyitotta az örök élet kapuját. Ez erősítsen minket ma, hamvazószerdán – zárta beszédét az evangélikus püspök.

A hamvazokodás szertartásán elsőként Hortobágyi Cirill főapát és Szemerei János püspök hintettek hamut egymás homlokára, majd a szerzetesközösség tagjai és a lelkészek fogadták a hamu jelét, és végül a templomot megtöltő sokaság. A szent csendet követően felhangzott a *Magnificat*.

A közbenjáró imádságokat a bencés szerzetesek állították össze Ferenc pápa Dél-Szudánban elmondott elmélkedései alapján; a felolvasást a lelkészek és a szerzetesek vállalták. A közösség végül elimádkozta az Úr imáját. Hortobágyi Cirill főapát zárókönyörgése előzte meg az áldást, amelyet Szemerei János püspökkel együtt adtak. A szertartást Johann Hermann-nak az *Evangélikus énekeskönyvből* való korálja zárta.

■ TRAUTTWEIN ÉVA
Forrás: Magyar Kurír

Úton az európai protestáns egyházak egysége felé

Ötvenéves a Leuenbergi konkordia

Ma már természetes, hogy református istentiszteleten is vehetünk úrvacsorát, és hogy evangélikus lelkész ígét hirdethet a nagyobb protestáns testvérfelekezet templomában, de nem volt ez mindig ilyen magától értetődő. A szószék- és oltárközösség egy egyezségnek köszönhető: a Leuenbergi konkordiának, amely éppen idén fél évszázados. Az Európai Protestáns Egyházak Közössége programsorozatot szervez a jubileum alkalmából. A szervezet tanácsának tagjával, Cselovszkyné Tarr Klárával, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetőjével beszélgettünk az évforduló és a megállapodás háttéréről, jelentőségéről, mai üzenetéről, de szó esett nemzetközi egyházi szervezetekről, személyes motivációiról, valamint a nők és a fiatalok helyzetéről is.

– Ötven éve Svájcban, a Bázélhez közeli Leuenbergben írták alá az egyezményt. Miért volt rá szükség?

– Akkor már régóta igény mutatkozott a nyugat-európai protestáns, elsősorban evangélikus és református egyházak, gyülekezetek részéről, hogy egymás templomában istentiszteletet tarthassanak, vagyis az igehirdetés szolgálatával élhessenek, és úrvacsorát oszthassanak. Ez a lehetőség vált valóra 1973-ban a Leuenbergi konkordia aláírásával. Korábban nem volt a protestáns egyházak között szószéki és oltárközösség, annak ellenére, hogy közel áll egymáshoz a két protestáns felekezet. Azért is érdekes és példamutató ez a közeledés, mert az evangélikus és a református egyház át tudta hidalni az úrvacsoráról szóló tanításuk közötti különbséget azzal, hogy elfogadták egymás egyházi gyakorlatát, egyedül az evangéliumot véve alapul. Az egyezség nyomán ma már Nyugat-Európában – főként az evangélikus, a református és az uniált egyházak esetében – sokan azt sem tudják megmondani, hogy eredetileg a református vagy az evangélikus-lutheránus felekezethez tartoznak-e. De Magyarországon – bár az egyezmény aláírói között ott volt a dr. Pröhle Károly és dr. Harmati Béla alkotta magyar delegáció – az egyezménynek a hatása nem így csapódik le. Előzményként egyébként fontos megemlítenünk az 1568-as tordai

országgyűlést mint a legelső olyan kezdeményezést, amely valójában erre az egységre, ennek az egységnek a megteremtésére törekedett. Ide is visszavezethetjük azt a fajta együttműködést, ami a reformátusok, evangélikusok – és később a metodisták – között ma is fennáll.

– A Leuenbergi konkordia egyúttal egy szervezet megalakulását is jelentette.

– A konkordia nevesítette a Leuenbergi Egyházközösséget, majd harminc évvel később, 2003-ban a szervezet felvette az Európai Protestáns Egyházak Közössége – németül Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa [GEKE], angolul Communion of Protestant Churches in Europe [CPCE] – nevet. Érdekes módon Magyarországon a német betűszó honosodott meg, GEKE-ként szoktunk hivatkozni a szervezetre. Először Berlinben volt a székhelye, majd Bécsbe költözött. Ez számunkra azért szimbolikus, mert az osztrák fővárosban keletről és nyugatról, északról és délről egyaránt egyformán elérhető az iroda. Ennek munkatársai tartják a kapcsolatot a tagegyházakkal, ma összesen kilencvennégygel. 1992-ben

az európai metodista egyházak is csatlakoztak a Leuenbergi Egyházközséghez. És ami még nagyon érdekes: bár európai egyházak közössége vagyunk, csatlakozott hozzánk néhány latin-amerikai protestáns egyház is, egészen pontosan Argentínából.

ortodoxok és az anglikánok is tagjai. A Lutheránus Világszövetség szintén világméretű, ugyanakkor felekezeti, tehát már egy kisebb ölelésű kör. Működnek európai szintű nemzetközi közösségek, mint például az Európai Egyházak Konferenciája, ami

teológus-professzor. A konferencia egy szerszmind a találkozásra és az eszmecserére is lehetőséget ad. Az alkalmat a református egyház és a GEKE tanácsa szervezi közösen, utóbbi tagjaként magam is az előkészítő csoport részese vagyok.

– Tizenhét éve ön fiatal nőként lett a GEKE tanácsának tagja, majd 2012–2018 között az alelnöki tisztelet töltötte be. Hogyan került a tanácsba, és változott-e valami az elmúlt bő másfél évtizedben a tekintetben, hogy miképpen fordulnak a fiatalok és a nők felé az európai, nemzetközi szervezetek?

– 2006-ban Magyarországon zajlott a GEKE hatévenkénti nagygyűlése; helyi szervező egyházként a Magyarországi Evangélikus Egyháznak is lehetősége volt tagot küldeni a GEKE tanácsába. Akkor az ökumenikus és külügyi osztály frissen megválasztott vezetőjeként engem delegáltak. Fiatalon, nőként és laikusként, rögtön egyházi pályám lelegején kerültem ebbe a körbe, ahol óriási kapcsolatrendszert tudtam szerezni; ezt egyházunk javára igyekszem fordítani. 2006-ban előnyt jelentett egyébként, hogy nő vagyok és fiatal, és a szervezeten belül most is megvan a törekvés ezeknek a társadalmi csoportoknak a bevonására. Kvótarendszer nincsen, de erős ajánlás, hogy például ha ketten mehetnek a nagygyűlésre, akkor legalább az egyikük legyen nő vagy fiatal.

– Visszatérve még egy kérdés erejéig az évfordulóra: mi lehet a Leuenbergi konkordia mai üzenete? Változtak-e a célok az ötven évvel ezelőtti törekvésekhez képest?

– Azt gondolom, az elsődleges célt – hogy különböző felekezeti protestáns lelkészek egymás istentiszteletén prédikálhassanak, és úrvacsorát is oszthassanak – sikerült elérni, hiszen ma már természetes, hogy van átjárhatóság. Azért örülök annak, hogy nálunk lesz ez a konferencia, mert ez megint csak alkalmat ad arra, hogy együttműködjünk evangélikusok, reformátusok, metodisták akár egyetemi szinten, akár lelkeszi, gyülekezeti vagy egyházvezetői szinten. Az üzenetek ugyanazok, de az emberi életek és a társadalmi, történelmi helyzet változásai újra és újra igénylik azt, hogy az ember mindent szem előtt tartsa, és igenis dolgozzon azon, hogy legyen ökumenikus kapcsolat. Hiszen a cél nem más, mint hogy együtt éljünk, együtt higgyünk Jézus Krisztusban, és együtt legyünk egyház.

■ LABORCZI DÓRA (GEKE/CPCE)

A mi projektjeink alapvetően teológiai jellegűek, a gyülekezeteket célozzák meg, tehát az egyházi élet európai szintű megjelenését próbáljuk összefogni.

– Arról, hogy a szervezet első nevében az egyházközség kifejezés szerepelt, arra következtethetünk, hogy itt gyülekezetéről, liturgiáról, közös programokról is szó van. Egy ekkora szervezetnél mit jelent ez a gyakorlatban?

– Onnan közelíteném meg a kérdést, hogy miben különbözik a GEKE a többi nemzetközi egyházi szervezettől. Az Egyházak Világtanácsa a legnagyobb ilyen szervezet, hiszen az egész világra kiterjed, és a protestáns egyházak mellett az

egy hidegháború utáni ökumenikus szerveződés, de inkább a politikai, társadalmi helyzet egyházi leképeződéseit próbálja mederbe terelni. A GEKE ehhez képest sokkal egyházasabb. A mi projektjeink alapvetően teológiai jellegűek, a gyülekezeteket célozzák meg, tehát az egyházi élet európai szintű megjelenését próbáljuk összefogni. A skandináv, de az olasz, a szlovák vagy az erdélyi szász hagyomány is ugyanúgy megjelenik, mint, mondjuk, a német vagy a francia eredetű protestantizmus. A szervezeten belül pedig különböző projektcsoporthoz vannak: például ebben a ciklusban az úrvacsora az egyik legfontosabb projekttema, a másik pedig a fiatal teológusok megszólítása. Emellett a mindennapok által felvetett társadalmi kérdésekkel is foglalkozunk, így például az „euroárvák” helyzetével. Ők azok a főként kelet-közép-európai gyerekek, akiket a nagyszülők vagy más rokonok nevelnek, míg a szüleik más országokban – jellemzően Nyugat-Európában – dolgoznak a család megélhetéséért.

– A GEKE fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából számos programot szerveznek, köztük egy olyat is, amelynek Debrecen ad otthont. Mit lehet tudni erről az alkalomról?

– Március 9. és 11. között rendezünk konferenciát a „hogyan lehetünk együtt egyház” – „being church together” – témában. Előadást tart – mások mellett – Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök, Ulrich Körtner, a bibliai hermeneutika neves bécsi professzora, Heike Springhart újonnan megválasztott badeni püspök asszony és Michael Weinrich rendszeres-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Elárverezik a legrégebbi héber Bibliát

A Sassoon-kódex néven ismert, héber nyelvű Biblia [vagyis az Ószövetség – a szerk.] szövegét a 9–10. században írták négyszáz pergamenlapra, amelyekhez több

FOTÓ: SOTHEBY'S

vetkező hatszáz évre eltűnt. Amikor 1929-ben újra megjelent Frankfurtban, egy David Solomon Sassoon nevű bibliofil vette meg 350 fontért. A róla elnevezett kódex 1978-ig az örökösöknél maradt, majd a brit vasúti nyugdíjalap vásárolta meg 320 ezer dollárért. Később, 1989-ben 3,19 millió dollárért adták el. Ma Jacqui Safra svájci gyűjtő tulajdonában van; nem lehet tudni, hogy miért döntött az eladás mellett.

A Sassoon-kódex huszonnégy könyvből áll, három részre osztva, és a Tóra-teker-cekkel ellentétben magánhangzókat és ékezetes jeleket is tartalmaz. Az annotációk, kommentárok és tulajdonosi feljegyzések szintén igen különlegessé teszik a kötetet. Értékét tovább növeli, hogy szinte teljes épségben megmaradt – csak a Genézisnek, Mózes első könyvének első tíz fejezete hiányzik belőle.

A Sotheby's aukciósház szakértői harminc- és ötvenmillió dollár közötti leütési árra számítanak a május 16-án esedékes árverésen.

■ GYÖRGYEI SZABÓ MAGDOLNA

Forrás: Kultúra.hu

mint száz állat bőrét használták fel. A kötet később a mai Szíria területén egy zsinagógába került, amelynek épülete a 13–14. század környékén megsemmisült. A kódexben található feljegyzések azt mutatják, hogy a következő tulajdonosa egy bizonyos Salama bin Abi al-Fakhr volt, akinek a zsinagóga újjáépítéséig kellett volna biztonságban tartania. A zsinagóga azonban nem épült újjá, a kódex pedig a kö-

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, a tisztánlátás ajándékáért fordulunk hozzád. Tudjuk, hogy te vagy a szemek igazi orvosa, aki eltünteteti a homályos látás hályogját, letörli a bánat könnyeit, és megajándékoz a rácsodálkozás ajándékával. Kérünk, hallgasd meg könyörgéseinket.

Úr Jézus Krisztus, világunk a feje tetejére állt. Ott, ahol természetes volt a te követésed, szolgálatod és magasztalásod, ma megtagadnak téged. Idegen, földi isteneket keresnek és szolgálnak. Már nem a Mammon a nagy ellenség, hanem a te létezésednek a tagadása. Kérünk, segítsd meg világunkat a hozzád való visszatérésben, mert te magad mondtad, hogy amely ország meghasonlik önmagával, az elpusztul.

Teremtő Urunk, gyermekeid félelemmel olvassák, hallgatják vagy nézik a hírműsorokat. Gyakorta érezzük, hogy ennyi fájdalomhoz képtelenek vagyunk vigasztaló szeretetet nyújtani. Háború, földrengés, ciklon, árvíz, éhezés, szomjúság: vég nélküli a bajbajutottak sora. Sok a kételkedő hang, azt halljuk, „ha létezne Isten, akkor nem engedné, hogy ez megtörténhessen”. Köszönjük, hogy Illésnek megmutattad, te nem vagy jelen sem szélben, sem földrengésben, sem tűzben. Te az oltalmazó Úr vagy, aki megőrzöd gyermekeidet, és megáldasz bennünket erővel, hogy segítői, támaszai legyünk a nélkülözőknek, a bajbajutottaknak.

Segíts meg, Urunk, hogy szemünket gyakrabban fordítsuk keresztedre. Járja végig a tekintetünk minden négyzetcentiméterét, próbáljuk gyenge hitünkkel felfogni és megérteni azt a csodálatos égi szeretetet, amely által Fiadat értünk és helyettünk halálra adtad. Legyen a kereszted töve a veled való találkozási helyünk, ahonnan elindulhatunk, és ahová visszatérhetünk, ahová letehetjük bűneinket, amelyeket egyedül te látsz. Fiadért hallgass meg minket. Ámen.

EVANGÉLIKUS
Élet

A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

• Előfizetés: kiado.penzugy@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-20/824-5519. • Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA

(maria.ball@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)

• Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR

(sador.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNÁ (matetot@gmail.com)

• Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők:

BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vásármag

éjeje (mariann.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY

TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia,

Evangélikus arcképcsarnok (bodazszus@lutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó

(kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

• Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai

előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) www.primerate.hu; felelős vezető:

DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben

reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther

Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)

• Előfizethető közvetlenül a kiadónál. Az előfizetési díj beföldön egy példány esetén negyedévre

5100 Ft, fél évre 9600 Ft, egy évre 18 000 Ft. • Kedvezményeinkről a Lutherkiado.hu oldalon

tájékozódhat. • A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. Digitális előfizetés

negyedévre 3000 Ft, fél évre 5500 Ft, egy évre 10 000 Ft. Egy digitális lapszám ára: 600 Ft. • Csak

a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni,

ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem

küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

BÖJT 3. VASÁRNAPJA (OCULI) – IPT 1,17-21

Gyökeresen új – Jézus Krisztusban

Mai világunkban természetes lett minden. Magától értődik, hogy van elegendő élelmünk, meleg lakásunk. Ha valamit megkívánunk, megrendeljük, másnap már hozza is a futár. A gyermek természetesnek veszi, hogy szülei az iskola kapujában rakják ki az autóból, és hogy ott ingyen van tízóra és ebéd. Szülei azonnal kötelesek teljesíteni minden kívánságát. De közösségi szinten is megszokottá vált, hogy nem kell áldozatot hozni, nem kell a dolgokért küzdeni. Jól kell pályázni, és van magától minden.

Pedig valójában semmi sincs magától, hatalmas munka és áldozat van minden mögött. Az elmúlt évek sorozatos megrázkódtatásai – járvány, háború, most a törökországi és szíriai földrengés –, vagyis az idők jelei ébresztgetnek: semmi sem természetes.

Mai igénk fellebbenti a fátylat Isten munkájáról, amelyet ő értünk tett és tesz. Munkája központjában ott látjuk azt a végtelen és érthetetlen áldozatot, melyet Krisztusban adott nekünk. Urunk beteljesítette a próféciákat, és gyökeresen újat hozott mindenben. Ha ránézünk az Isten Bárányára, láthatjuk, hogy semmi sem magától értődő, és semmi sem érdemünk szerint való. De mit is köszönhetünk neki?

Istent Atyánknak szólíthatjuk. Az Ószövetség Istent számos néven ismerte: *Mindenható, Örökkévaló, Seregek Ura*, és még több gyönyörű kinyilatkoztatást találunk Isten lényéről. Mózeshez így szólt: „*Vagyok, aki vagyok.*” (2Móz 3,14) Ő a létező Isten, de ez egyfajta isteni „mi közöd hozzá?” is. Krisztusnak köszönhetjük, hogy bizalmas megszólításként Atyánknak mondhatjuk. Így kaptuk csodálatos imádságunkat is: „*Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy...*” (Mt 6,9) Pál apostol is rácsodálkozik erre a közvetlenségre: „*...a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: »Abbá, Atya!«*” (Róm 8,15)

Ez nem a mai kor bizalmaskodó tegező formulája. Ajándék számunkra Jézustól, amely minden kaput megnyit az Isten trónusáig. Gyökeresen új, hogy Krisztusért Istent Atyánknak szólíthatjuk.

Krisztus által megváltott. Péter hibátlan és szeplőtelen Báránynak nevezi Jézust. Utal arra az ószövetségi szabályra, hogy az áldozati báránynak tökéletesnek kellett lennie. Már jó időben kiszemelték a nyájból a legjobbat, elválasztották, vigyáztak rá, hogy alkalmas maradjon az áldozatra. Számunkra szédületes mélységű kijelentés, hogy Isten Jézust már a világ teremtése előtt kiválasztotta arra, hogy hordozza a világ bűnét. Krisztus pedig engedelmesen megjelent az „idők végén”.

”

Péter az isteni dimenzióban gondolkodik. Krisztus megjelenése a világban, majd kereszthalála és végül feltámadása az utolsó időket jelzi. Isten váltságműve teljes. Már semmi sem hiányzik ahhoz, hogy az ember az üdvösség útját Krisztusban megismerhesse, és követhesse Megváltóját. Gyökeresen új, hogy Krisztusban Isten hozott áldozatot az emberért.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: FREEPIK.COM

Jövevényként élhetünk a világban. Szélsőségek és végletek között élünk. Egyrészt naponta tapasztalhatjuk, és kísértésként megélhetjük a gyakorlati materializmust: a test kívánságát, a szem kívánságát és az étellel való kérkedést (1Jn 2,16). Másrészt láthatjuk a megmaradásért, a puszta biológiai létezésért való küzdelmet is.

Péter így szólít meg mindenkit: *jövevények vagytok*. Már is helyreáll az iránytű. Nem szűnnek meg egy csapásra gondjaink, de kivilágosodik életünk célja és értelme. Istentől jöttünk mint az ő teremtményei, és hozzá megyünk mint megváltott gyermekei.

Ez a földi lét nem végleges, utolsó állomásunk. A jövevény jön, és valahová megy. És ennek megvan a felelőssége. Jól kell betöltenünk a kapott időt. Istenre tekinteni szent félelemmel egy sokféle félelemmel megterhelt világban. A reménység hírnökeinek lenni a rossz hírek áradatában. Odaállni egymás mellé, támogatni az erőtlent, reményt adni a csüggedőnek. Gyökeresen új, hogy a mennyre előretekintve, Jézusért, hasznára lehetünk egymásnak.

■ SZABÓ ANDRÁS

Imádkozzunk! *Köszönjük, Urunk, hogy kereszteden eleget tettél bűneinkért, és Istent Atyánknak hívhatjuk. Hittel nézünk keresztfádra, és áldunk, hogy értelmes jövevénylétre hívtál meg bennünket. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (március 12.) Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően. Fil 2,13 (5Móz 30,9a; Lk 9,57–62; Ef 5,1–2[3–7]8–9; Zsolt 10) Mindenre nem foghatjuk rá, hogy ez az Isten akarata. Pedig sokszor sajnós így teszünk. Ellenben arra, amit ő mond igéjében, amit megláttat Jézus Urunk váltságahalálában, az ostyában, a borban, arra igen, arra mondanunk kell: ez az Isten akarata. Isten ezek által adja a vele való közösséget. Eléri Isten az embert. A gondolatainkat, a cselekedeteinket uralja. Nem képzelődünk, nem fölényeskedve kell látnunk a keresztény életünket, hanem az az Isten lett életünk mozgatórugója, aki a bűnbe esett emberen megkönyörült, és egygé lett velünk.

Hétfő (március 13.) Miért mondanák a pogányok: Hol van az ő istenük? A mi Istenünk a mennyben van, megalkotott mindent, amit akart! Zsolt 115, 2–3 (ApCsel 17,30; Lk 14,[25–26]27–33[34–35]; Róm 8,31–39) Találgatás, bizonytalanság helyett a megtaláltság öröme tölt be bennünket. Isten megtalált engem is, és én is megtaláltam ezáltal Istent. Nem kérdés, hogy mindaz, ami az övé, amit ő irányít, azt megmutatja nekem. Semmi sem hiányzik azok számára, akiket Isten a kegyelmében részesített. Csak azt kérhetjük ma is: Uram, maradj velünk! Maradj velünk, hogy mindenben megtaláljalak. Az első emberben, akivel találkozom, abban a falatban, amellyel táplálsz, mert valaki kenyeret süített nekem, a nap feladataiban, amelyekben téged dicsérhetlek, és abban a holnapban, amely egyre jobban közelebb visz az üdvösséghez.

Kedd (március 14.) Isten ugyanis, aki ezt mondta: „Sötétségből világosság ragyogjon fel”, ő gyújtott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán. 2Kor 4,6 (Ézs 66,18b–c; Jób 7,11–21; Róm 9,1–5) Zavaró, amikor nem lát jól az ember. Azt mondta a szemorvosom egy alkalommal: „Hát látni, azt kell!” Arra a dioptriára van szükség, amellyel az ember jól lát. Mi azonban nem csupán formákat, vonalakat láthatunk tisztán, felismerhetően akár messziről is, hanem a dicsőséges Istent láthatjuk Krisztus arcán. Óh, de milyen az az arc, amikor a legigazibb? Elgyötört, sebzett, eltorzult. Ez az Isten dicsősége: hogy saját Fiát nem kímélve világosságra hozza a sötétségben, mélységben, a bűn sötétségében a világosságot. Isten mennyire azt akarja, hogy lássunk! A sötétségben is a világosságot! A sötétségben, a mélységben is lássuk a velünk lévő, minket szerető és megváltó Urat.

Szerda (március 15.) Mert nagy az ő szeretete irántunk, az Úr hűsége örökké tart. Dicsérjétek az Urat! Zsolt 117, 2 (2Kor 1,3; Mt 19,16–26; Róm 9,6–13) Ma Isten igéjére egészen más lélekkel figyelünk. Én például az esztergomi honvédtemetőben mondogatom imát a városi ünnepeken. Isten hűsége ott van a népeken, az övéin. Ezért áldjuk ma jó szívvel, hálával és töredelemmel. Isten nagysága előtt borulunk le, aki megtartja az embert az élet viharában, a történelem hullámai közepette is. Övé a dicsőség, nem a miénk. Övé az ország, Nála van az otthon, a hazánk.

Csütörtök (március 16.) Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. 1Jn 4,16b (5Móz 32,10b; 1Thessz 2,13–14[15–16]17–20; Róm 9,14–29) Isten és én. Hogy mit jelent az és szócska Isten, valamint az ember között? Hogyan, mivel kötődünk egymáshoz? Miért keresem, kérdezem, miért tekintek Istenre? Isten az ő szeretetében tartja az embert. Isten csak szeretni tud. Ez a kettőnk kapcsolata. Az ő irántam való szeretete adta a hitemet, az ő szeretete tart meg, mert ha rajtam múlna, már bizonyosan elhagytam volna. Felém tárja kezét, mert Isten a szeretet. Nem tud mást tenni, csak szeretni az embert.

Péntek (március 17.) Pedig te, Uram, az igazságot nézed. Jer 5,3a (Lk 16,10; Mk 9,38–41[42–47]; Róm 9,30–10,4) Péntek van. Még ha nincs is ma nagypéntek, eszünkbe jut Jézus keresztre feszítése. Igen, Uram, te az igazságot nézed. Azt az igazságot, amely az embernek csak általad, neked köszönhetően adatik meg. Van mire hivatkozzam, de ez nem oldoz fel. Az igazság nálad van, a kereszten. Add, Uram, ma a te igazságot, mert az oldoz fel, hogy el ne vesszek, hanem éljek!

Szombat (március 18.) Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt. Mt 7,14 (Zsolt 14,3; Mt 16,24–27[28]; Róm 10,5–15) Nem az életterünk, a vagyonunk leszűkítését halljuk Jézus szavaiban. Nem azt vesszük észre, mitől kell megválnunk, hanem azt, hogy hova vezet a keskeny út, és mi a lemondani kész ember életének útja. Minden útnak egyszer vége van, bizony van végállomás. Nem könnyű az élet. Akkor sem könnyű, ha a széles úton jár valaki. De aki a keskeny úton jár, az nem a nehézségekkel szembesül, hanem a megígért üdvösség felé halad. Nem a többség halad ezen az úton, de ezen Jézus jár velünk. Jézus pedig több számunkra, mint a sokaság. Jézus az élet, a remény, az üdvösség. A keresztény ember nem is az út megszabott határait látja, hanem a boldogító Urat.

Léleknyitó akció

Öröknap­tár,
elmélyülés
az év minden
napjára – a böjti
időszakban is

2200 Ft
helyett
1100 Ft

-50%

✉ 1085 Budapest, Üllői út 24. ☎ +36 1 317-5478 ☎ +36 20 824-5518

 LUTHER
KIADÓ

kiado.penzugy@lutheran.hu

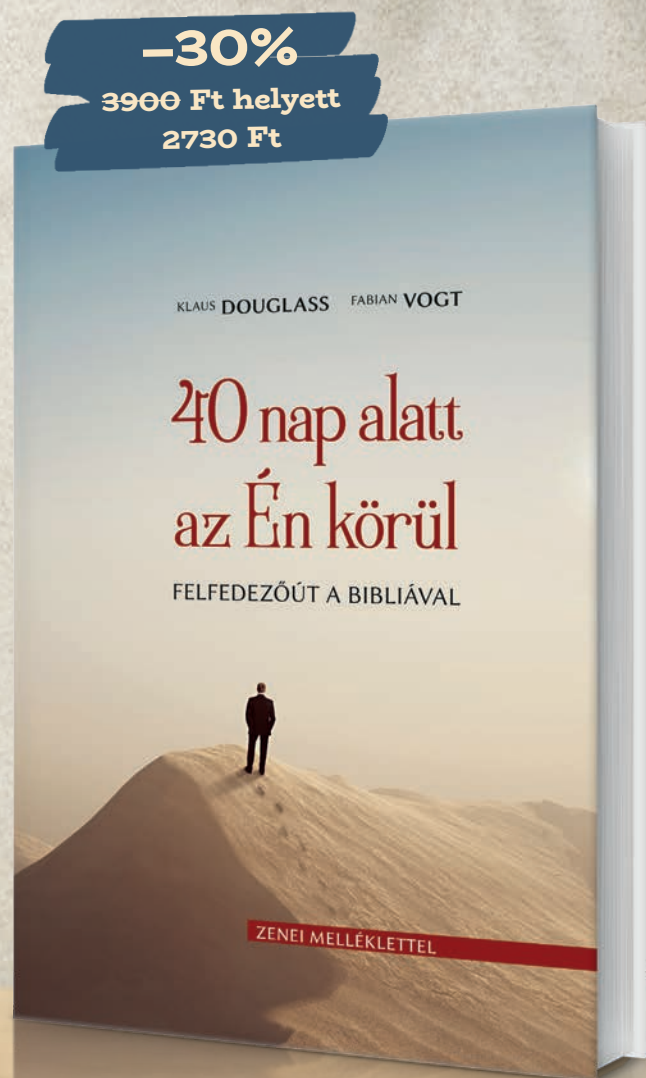
LUTHERKIADO.HU

A hónap könyve

INDULJ ÚTNAK, ÉS HIGGY!

„...egy kapcsolattól leszünk
keresztények”

Hit- és önismeret-mélyítő
utazás Isten társaságában,
kommentárokkal,
kérdésekkel, karikatúrákkal

✉ 1085 Budapest, Üllői út 24. ☎ +36 1 317-5478 ☎ +36 20 824-5518

@ kiado@lutheran.hu

 LUTHER
KIADÓ

LUTHERKIADO.HU